స్మృతులు - అనుభూతులు

ఆచార్య పి.సి. రెడ్డి

(1933–1993)

REMINISCENCES
OF
SOCIAL ACTIVIST
SRI P. C. REDDY

(1932-1993)

Vols I to VI

—: సంకలనం :—

ఇ.వి.యస్. నాయుడు

డా॥ కె. హరిప్రసాద్

వి. వి. యస్. శాస్త్రి

వి. సుబ్బారెడ్డి

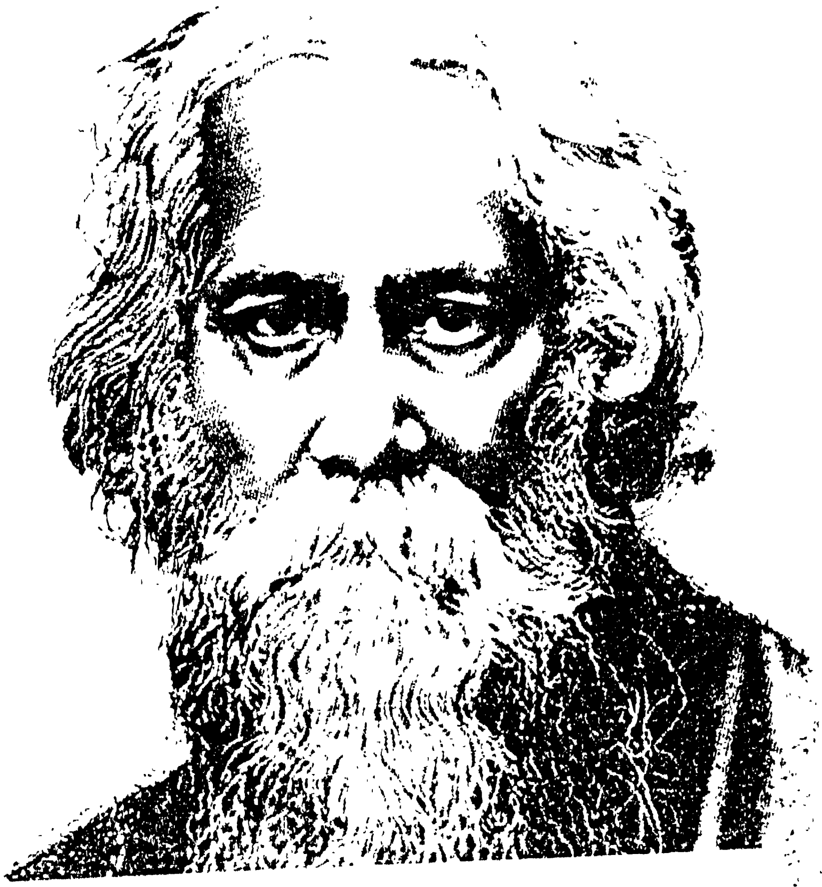
జి.వి. రమణయ్య

ప్రచురణ :

© 29303

శ్రీ శివసాయి జాబ్ వర్క్స్

16/388, A.T. అగ్రహారం నెల్లూరు-1.

విశ్వకవి రవీంద్రుని ప్రేరణ స్ఫూర్తిగా

విషయ సూచిక

వ.నెం.	అంశము	పేజీ నెంబరు

స్మృతులు — అనుభూతులు

సేవా రంగాలలో తలపండిన వృద్ధ - యువకుడు

గ్రంథరచనా సంకలన కర్తలతొలి పలుకులు

ఆచార్య పి.సి.రెడ్డి గారి అభిమానులమైన నల్గురు మిత్రుల పరిశ్రమ ఫలితమే ఈ సంక్షిప్త రచనా వ్యాసంగం.

1934 నుండి 1992 : ఈ మధ్యకాలానికి, షుమారు 40 ఏళ్లకు సంబంధించిన, వివిధ ప్రజా ఉద్యమాల ఫైళ్ళు లభించాయి. కాని అవి గూడా కలగం, పులగం లాగా వుంటున్నందున, మా పరిశోధన కొంత ఆలస్యానికి, ముందు వెనుకల వివరణకు, దారి తీసింది. అప్పటి నుండి ఇప్పటి వరకూ, రెడ్డిగారి వద్ద డైరీలు వున్నాయి. ఆ డైరీళ్ల పరిశీలనకు చాలా కాల వ్యవధికావాలి. ఆ డైరీలలో ఫలానా సమావేశమని, ఫలానా విషయమని మాత్రమే వుంటున్నందున, వాటి వివరాలు శ్రీ పి.సి.రెడ్డిగారిని ప్రశ్నించి తెలుసుకోగలిగాము. ఈనాడు ప్రసిద్ధులుగా వున్న ప్రముఖులలో చాలా వరకు మూడు నాలుగు దశాబ్దాలకు పూర్వం ప్రముఖులు గాదు సరిగదా, సామాన్యులే, రెడ్డి గారు పాల్గొన్న నాయకత్వం వహించిన వివిధ ఉద్యమాలు ఎంతో ఆసక్తికరంగా వుంటున్నాయి. గత ఇరవై మువ్వయి ఏళ్ల లోపుగా గతించిన ప్రముఖులు, ఇప్పుడు వృద్ధాప్యంలో వున్న వారి త్యాగాలు, దేశభక్తులుగా, ప్రజా సంఘాల కార్యకర్తలుగా, పబ్లిక్ సంస్థల వ్యవస్థాపకులుగా, సంరక్షకులుగా, వివిధ రంగాలలో నిర్వహించిన కార్యక్రమాలు, ప్రజా ఉద్యమాలు, ప్రభుత్వ విధానాలు, రెడ్డి గారితో పలుమార్లు ఇష్టాగోష్ఠి జరిపి తెలుసుకోగలిగినాము. నెల్లూరు జిల్లాలో నాలుగైదు దశాబ్దాలలో నడచిన ప్రజా ఉద్యమాలతో రెడ్డి గారికి, ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో సంబంధము వుండింది. కొన్ని ఉద్యమాలకు ఆయన శ్రీకారం చుట్టారు. మరి కొన్నింటిని నడిపారు. ఇంకా కొన్నింటిలో పాల్గొన్నారు.

నాలుగైదు దశాబ్దాల కాలంలో ఎన్నో వివిధ ఉద్యమాలలో పాల్గొనడం, వందలాది రాయబారులను నడపడం, వేలాది విజ్ఞప్తులు తయారుచేయడం, పలు ఉద్యమాలను నడపడం లో రెడ్డిగారికి, రెడ్డి గారే సాటి అని చెప్పవచ్చు. పి.సి.రెడ్డి కేవలం ఒకవ్యక్తి మాత్రమేకాదు ఆయన ఒక విశిష్ట సంస్థ. ఒక వ్యవస్థ. ఇది మా అభిప్రాయం మాత్రమేకాదు. కొందరి అభిజ్ఞుల అభిప్రాయం. కొన్నిపత్రికా సంపాదకుల నిర్వచన. సోదర ప్రజా సంఘాల కార్యకర్తల విశ్లేషణ. ఒక సంఘ సేవకుడు, తన జీవిత కాలంలో, తన వృత్తిధర్మాలను అతి చక్కగా నిర్వహిస్తూ, వివిధ ప్రజాహిత సేవా రంగాలలో ఇంత విస్తృతమైన సేవలను అందించగలగడం సామాన్యమైన విషయం కాదని మా అభిప్రాయం. అందరూ సుఖ శాంతులతో జీవించాలని ఆయన హృదయవాంఛ. పి.సి.రెడ్డిగారి సుదీర్ఘమైన, విస్తృతమైన, వివిధ రంగాలలో నిర్వహించిన, ప్రజాహిత కార్యక్రమాలను, నడిపిన అనేక ఉద్యమాలను, సాధించిన విజయాలను సమీక్షించడం సులభం కాదు.

పి.సి.రెడ్డిగారు జన్మతః ప్రజ్ఞాశాలి. వారి ఓర్పు, ఓపిక, పట్టుదల అసాధారణమైనవే. వేకువన 4-00 గంటల నుండి రాత్రి 10-00 గంటల వరకు నిర్విరామ కృషి వారిదినచర్య. ఇంత అంకితభావంతో, చిత్తశుద్ధితో, ప్రశాంతతతో, ప్రజా రంగాలలో సేవలందించగలిగిన అదృష్టవంతుడు ఆచార్య పి.సి.రెడ్డి.

మొదటి నుండి శ్రీ పి.సి.రెడ్డిగారు సామరస్యతకు, సద్భావనకు, విభిన్న దృక్పథాలున్న వారితో గూడా కలసి, వివిధ కార్యక్రమాలలో కలసి పనిచేసే విధానానికి వివాద రహిత రీతిలో ఉద్యమాలను నడిపే సమర్థతకు మార్గదర్శకులయ్యారు. అందువలననే నాలుగైదు దశాబ్దాలుగా, రెడ్డిగారు అఖిలపక్ష సమావేశాలకు కన్వీనరుగాను, అఖిలపక్ష కార్యాచరణ కమిటీలకు, సదస్సులకు అధ్యక్షులు గాను, వ్యవహరించడం జరుగుతూ వచ్చింది. గతంలో 1944లో నెల్లూరులో పి.సి.రెడ్డి గారి ఇల్లు అఖిలపక్ష సమావేశ కేంద్రం. 1950 నుంచి గూడూరులో "శాంతి సదన్" సంస్కరణ సదస్సులకు స్థానం. 1980 నుండి నెల్లూరు శాంతిసదన్ అఖిలపక్ష సమావేశాలకు వేదిక అయ్యింది.

వృత్తిద్వారా, న్యాయవాదిగాను, ప్రొఫెసర్‌గాను, ప్రముఖుడిగాను, ఆయన ప్రవృత్తి సేవా పథంలోనే వుంటూవుంది. వివిధ రంగాలలో రెడ్డిగారు అందించిన సేవలకు ఆయనకు జన బాహుళ్యంలోనూ, మేధావులలోను, మంచిపేరు ప్రతిష్ఠలు లభించినా, ప్రభుత్వ పరంగా గుర్తింపు రాకపోవడం విచారకరం. ఆయన పార్టీ సభ్యుడుకాడు. ఏ పార్టీలో లేరు. ప్రభుత్వ అధినేతల అండదండలను ఆశ్రయించలేదు. ప్రభుత్వ హోదాకు ప్రయత్నం చేసినవాడు కాదు.

ప్రముఖ సారస్వత విమర్శకుడు, అతి స్వతంత్రుడుగానూ పేరుబడిన సాహితీమూర్తి. అగస్త్యరెడ్డి వెంకటరెడ్డి, ఎం.ఎ.బి.ఎల్.,గారు ఆచార్య పి.సి.రెడ్డిగారు యొక్క జీవిత విధానాలను విశ్లేషిస్తూ, సవిస్తార వ్యాఖ్యంగా ఇలా అన్నారు. శ్రీ పి.సి.రెడ్డిగారు మద్రాసు హైకోర్టు న్యాయవాదిగానే కొనసాగివుంటే, తన సహచర న్యాయవాదుల వలె ఆయనగూడా హైకోర్టు న్యాయమూర్తిగా రిటైరు అయివుండాలి. అలాగాక కాలేజీ ప్రొఫెసర్‌గా ప్రవేశించి వున్నట్లయితే విశ్వవిద్యాలయ వైస్‌చాన్సలర్ అయివుండవచ్చు. అలాగాక అధికార పార్టీ అయిన కాంగ్రెస్ సంస్థలో చేరివుంటే, మంత్రి పదవిని అధిష్ఠించి వుండగలిగేవారు. ఇవన్నీ ఎంతో కాలం క్రింద జరిగిపోయి వుండవలసిన పరిస్థితులు.

అగస్త్యరెడ్డి గారు ఆవేదనా భరితంగా, నిర్ద్వంద్వంగా చేసిన ప్రకటన, వాస్తవికతను ప్రతిబింబించుచున్నా, రెడ్డిగారి మిత్రులు, అభిమానులు ఆ ఆవేదనకు గురికావలసిన అవసరం లేదేమో. కారణం సమాజంలో పి.సి.రెడ్డిగారి పొందుచున్న సమున్నత గౌరవం, అభిమానం, ఆయనను వరించని ఉన్నత పదవులకు తీసిపోనని విశ్వసిస్తున్నాను.

ఇ.వి.యస్.నాయుడు
డాక్టర్ కె.హరిప్రసాద్
వి.వి.యస్. శాస్త్రి
జి.వి. రమణయ్య

రాజకీయాలకు అతీతంగా సంఘసేవ అభినందనీయము - ఆచార్య పి.సి.రెడ్డి, 76వ జన్మదినం

20-11-92 తేది నెల్లూరు పట్టణంలోని ఆంధ్ర సభా భవనంలో, ప్రముఖ న్యాయవాది శ్రీ. మాడభూషి సుందరాచారి గారి అధ్యక్షత క్రింద, అభినందన కమిటీ వారు ఏర్పాటు చేసిన సభలో పలువురు పుర ప్రముఖులు, సంఘసేవకులు, కవి పండితులు, కళాకారులు, ప్రజా సంఘాల కార్యకర్తలు పాల్గొన్నారు.

అభినందన కమిటీ అధ్యక్షుడు శ్రీ అగస్త్య రెడ్డి, వెంకు రెడ్డి స్వాగతోపన్యాసములో ఆచార్య పి.సి.రెడ్డి వివిధ రంగాలలో నిర్విరామంగా చేస్తున్న సేవలను ప్రశంసించారు. ఆయనను ఒక ప్రముఖ ప్రజ్ఞాశాలిగా అభివర్ణించారు. తనకున్న యోగ్యతలతో, అపార అనుభవంతో, పలుకుబడితో న్యాయశాఖలో గాని, విద్యాశాఖలోగాని, రాజకీయ రంగంలో గాని అతి ఉన్నత పదవులను పొంద కలిగిన అవకాశాలు ఎన్నో ఉండేవి. కాని ఆయన ఒక స్వతంత్ర ప్రతి పత్తితో తన ఒనిత ధ్యానాన్ని కొనసాగించారని పేర్కొన్నారు.

సభాధ్యక్షులు సుందరాచారి గారు తమ సుదీర్ఘ ఉపన్యాసములో, విద్యార్థి దశ నుండి గత 50, 60 ఏండ్లుగా శ్రీ పి.సి.రెడ్డి పాల్గొన్న అనేక ప్రజా ఉద్యమాలను గురించి విశ్లేషించారు. కొండవీడు హాస్టలు స్థాపనతో 1934 లో ప్రారంభమయిన శ్రీ రెడ్డి సేవా కార్యక్రమాలు ఈనాటి వరకు కొనసాగుతూ ఉండడం, హర్షదాయకం అని అన్నారు. వివిధ రైతు ఉద్యమాలలో వివిధ దశలలో ఉద్భవించిన ఉద్యమాలలో గణనీయమైన పాత్రను వహించారు. హరిజన విద్యా వికాసం కొరకు కృషి చేశారు. దేవాలయ ప్రవేశం కొరకు ఆయురక్షితో కలిసి మహత్తరమైన పోరాటాన్ని కొనసాగించారు. ఆర్య సమాజ సిద్ధాంతాలకు, స్వర్గీయ పుత్తేటి సుబ్రహ్మణ్యంఆచారి గారు, తుంగా శేష రెడ్డి, గనప్రక్ర జగన్ సింగ్ మొ॥ వారి అండదండలలో ఒక ప్రచారాన్ని అంద చేశారు. కుష్టు వారికి, వికలాంగులకు ప్రభుత్వ సహాయంతో కాలనీను ఏర్పాటు చేశారు. శ్రీ హరికోట నుండి తరలి వచ్చిన కాందిశీకులకు రైతులకు, మత్స్యకారులకు, ప్రభుత్వ సహాయము తో నూతన గ్రామాలను నిర్మాణం చేయించారు. స్వర్గీయ నెల్లూరు వెంకట రామానాయుడు గారి సానుభూతితో, సహాయంతో పేదరు కాలువలను ప్రభుత్వం నుండి సాధించారు. అన్ని కులాలు, మతాలకు సంబంధించిన పేద ప్రజలకు ఒక కాలనీని ఏర్పాటు చేసి ఆ కాలనీ వాసులకు ప్రభుత్వం నుండి 4, 5 వందల ఎకరాల బంజరు భూమిని ఇప్పించగలిగారు. జమీన్ రైతు అధినేతలు వెంకట రామానాయుడు మరియు నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి గారల ప్రోత్సాహముతో పత్రికా రచన వ్యాసరచన, రంగాలలో నైపుణ్యాన్ని సంపాదించారు. ఇలా చెప్పుకుంటూ పోవాలంటే గత 50 సం॥ లలో జరిగిన సంఘటనలు, నడిపిన ఉద్యమాలను గురించి ఇప్పటి వరకు వివరించాలంటే, రేఖా మాత్రంగా పేర్కొన్నప్పటికిని కనీసం 2, 3 గంటల కాల వ్యవధి కావలసివస్తుందని అన్నారు.

ఈ సభా కార్యక్రమాలను ఇంద్రజాల చక్రవర్తి, శ్రీ కె.కృష్ణమూర్తి గారు అతి సమర్థ వంతంగా, సముచిత రీతిలో నడిపారు. వారికి సహాయ నిర్వాహకుడుగా, స్వచ్ఛంధ సేవా సంస్థల సమాఖ్య కార్యదర్శి శ్రీ ఇ.వి.యస్.నాయుడు గారు వ్యవహరించారు. వటశేఖర శ్రీ వైద్యుల శ్రీనివాస రావుగారు స్వర్ణకారుల సేవా సంఘ అధ్యక్షులు పట్నం జగన్నాథం గారు, సాయిసక్షాత వైద్యశాల మేనేజింగ్ డైరెక్టరు డా॥ కనిశెట్టి హరిప్రసాదు గారలు సభాకార్యక్రమాలను ఉచిత రీతిలో, సాంప్రదాయ విధానాల ప్రకారం, సమర్థవంతంగా నిర్వహించారు.

సభలో ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేసిన, సర్వేపల్లి నియోజక వర్గ శాసన సభ్యుడు, శ్రీ చిట్టమూరు వెంకట శేషా రెడ్డి గారు అతి ఆత్మీయంగా, గంభీరంగా, ఆసక్తి కరమైన సుదీర్ఘ ఉపన్యాసాన్ని చేసి ఆహ్వానితులను ఉత్తేజపరిచారు. వివిధ రైతు ఉద్యమాలలో, రాజకీయాలకు అతీతంగా శ్రీ పి.సి.రెడ్డి గారు ఘనంగా అభివర్ణించారు. శ్రీ రెడ్డి కి 76 సం॥లు వయస్సు ఉన్నదంటే

నమ్మడం శక్యంగాకుండా ఉన్నదని తన ఆశ్చర్యాన్ని ప్రకటిస్తూ, ఆయన వృద్ధ యువకుడని చమత్కరించాడు. రైతు ఉద్యమాన్ని, రాజకీయాలకు అతీతంగా శ్రీ రెడ్డి నడుపుతూ ఉండడం వల్లనే ఆయనను ఏకగ్రీవంగా, అన్ని రాజకీయ పక్షాలు, అఖిల పక్ష రైతు కమిటీ కన్వీనరుగా నియమించారు. జిల్లా అభివృద్ధి పట్ల ఆచార్య పి.సి.రెడ్డికి ఎంతో ఆసక్తి ఉన్నదనే దానికి అనేక నిదర్శనలు ఉన్నవని చెప్పుతూ ఇటీవల ఒక అనుభవాన్ని వెలికితెచ్చారు. ముఖ్యమంత్రిగా జనార్థన రెడ్డి గారు, జిల్లా అభివృద్ధి కొరకు రూపొందించి ప్రారంభించిన కృష్ణపట్నం థర్మల్ స్టేషన్ కార్యక్రమము, మత్స్య కళాశాల, నెల్లూరు కూరగాయల మార్కెట్, నిమ్మకాయల పరిశోధన సంస్థ, జాతీయ రహదారి అభివృద్ధి కార్యక్రమం, నెల్లూరు నగరంలోనే ప్రధాన రహదారి విస్తరణ వగైరా ప్రాజెక్టుల సత్వర అనుమతి కొరకు పదవీ విరమణ చేసిన తరువాత కూడా, శ్రీ జనార్థన రెడ్డి గారికి విజ్ఞప్తులు పంపుతూ ఉన్నారంటే ఆయన మనస్తత్వం, ఆకాంక్ష, సంఘసేవ, రాజకీయాలకు అతీతమైన ధోరణి విశదము అవుతున్నాయని పేర్కొన్నారు. నెల్లూరు ఆటో నగర్, నిర్మాణం కొరకును, నగర బైపాస్ రోడ్డు కొరకును, ఆచార్య పి.సి.రెడ్డి కొనసాగించిన ఆందోళన ప్రశంసనీయమైన శ్రీ సి.వి.శేషా రెడ్డి గారు ఉద్ఘాటించారు.

కళాప్రపూర్ణ మరుపూరు కోదండ రామిరెడ్డి గారు మాట్లాడుతూ శ్రీ పి.సి.రెడ్డి గారు కుష్ఠు వారి మధ్య, అనాధ వారి మధ్య, అతి దయనీయ పరిస్థితిలో ఉన్న వికలాంగుల మధ్య ప్రతి వారం, తన ఇంటి ముంగిట కూర్చుని వారికి ఇండ్ల జాగాలు, శాశ్వత గృహాలు, త్రిచక్ర శకటాలు, ఉపాధి ఋణాలు, పా వస్త్రాలు, విద్యా వేతనాలు, కొరకు ఈ వృద్ధాప్యములో నిర్విరామ కృషి చేస్తూ ప్రతి వారం సమావేశాలు జరుపుతున్నప్పుడు ఆ దృశ్యాలను చూచి నేను తన్మయత్వం చెందినానని స్పందనతో తన అభిమానాన్ని వ్యక్త పరిచారు.

నెల్లూరు న్యూస్ సంపాదకుడు మహమ్మద్ ఇస్మాయిల్ గారు, శ్రీ రెడ్డిగారు నడిపిన ఉద్యమాలను పేర్కొంటూ వివిధ సేవారంగాలలో ఆయన చేస్తున్న కృషిని వివరిస్తూ ఇట్టి వ్యక్తికి ప్రభుత్వం పద్మశ్రీ బిరుదును, రాజ్యసభ సభ్యత్వాన్ని ఇవ్వడం ఎంతో సముచితంగా ఉంటుందని అన్నారు.

ఆంధ్రజ్యోతి విలేకరి శ్రీ జి.టి.రమణయ్య రెడ్డి గారిని గురించి ఎంతో స్ఫూర్తితో మాట్లాడుతూ, మైకా కార్మికుల కొరకు, గూడూరు డివిజనల్‌లోని బలహీన వర్గాల అభ్యున్నతి కొరకును చేసిన కృషిని వివరిస్తూ గూడూరు పట్టణంల్లో ప్రజా సేవా సంఘము అనే సంఘాన్ని స్థాపించి దాని ద్వారా, ప్రప్రథముగా పట్టణాలో వెనుకబడిన వర్గాల వారికి పురపాలక సంఘ పాలనాధికారాన్ని సాధించి పెట్టారని ప్రశంసించారు.

సభలో ప్రసంగించిన పలువురు వక్తలలో కవి పండితులు దొనిసెట్టి వెంకట రమణయ్య, ఆచార్య నేలనూతల రామమూర్తిగారు, సారస్వత సంగీత విశ్లేషకులు ఇలపావులూరి కామేశ్వర రావు గారు, జాగృతి సంస్థ అధినేత జి.గోపాల కృష్ణమూర్తి గారు, జన విజ్ఞాన వేదిక అధ్యక్షులు డా॥ డా॥ జి.విజయకుమార్ గారు, రాష్ట్ర తెలుగు మహాసభ కార్యదర్శి ఇ.శ్రీనివాసరావు గారు, ప్రాంతీయ రైల్వే సలహా సంఘ సభ్యులు, రోటేరియన్ బొమ్మిన సుబ్రమణ్యం గారు, నెల్లూరు జిల్లా చాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ అధ్యక్షులు సి.సి.సుబ్బరాయుడు గారు, జిల్లా తెలుగు దేశం పార్టీ ప్రచార కార్యదర్శి అఖిలపక్ష సారాయి వ్యతిరేక ఉద్యమం కమిటీ కన్వీనరు శ్రీ సోమిరెడ్డి చంద్రమోహన రెడ్డి గారు, రిటైర్డ్ జిల్లా విద్యాశాఖాధికారి శ్రీ టి.స్వామిదాస్ రాష్ట్ర యువజన మహాసభ అధ్యక్షుడు శాంతి సౌహార్ద్రాల సమితి కార్యదర్శి శ్రీ వేములపాటి అనంత రామయ్య, సాహితీ వేత్త శ్రీ నేల నూతల శ్రీ రామమూర్తి, అమరజీవి పత్రిక సంపాదకుడు శ్రీ తుమ్మల రామ ప్రసాదు రెడ్డి, నెల్లూరు జిల్లా నేత్రదాతల సమితి కార్యదర్శి శ్రీ తిక్కవరపు సుకుమార రెడ్డి సమతా, స్వచ్ఛంద

రక్తదాతల సంఘ కార్యదర్శి శ్రీ నాకాటి రవీంద్ర, మహిళా సంఘ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి వెంకటలక్ష్మి నాకాటి అన్నపూర్ణ, సభలో మాట్లాడినారు. లాయరు పత్రిక సంపాదకుడు శ్రీ రాజగోపాల రెడ్డి, నెల్లూరు వర్ధమాన సమాజం కార్యదర్శి జి.వి నరసింహం, రోటరీ మాజీ గవర్నర్ శ్రీ జక్కా వెంకట రామి రెడ్డి గారు న్యాయవాద సంఘ అధ్యక్షులు శ్రీ యరగుడిపాటి రామారావు గారు ఇంకా పలువురు ప్రముఖులు అభినందన కమిటీకి సందేశాలు శ్రీ రెడ్డిగారికి శుభాకాంక్షలు పంపినారు. శ్రీ రెడ్డి గారిని సాంప్రదాయ సిద్ధమైన ఉత్సవంతో సభా వేదికకు తీసుకొని వచ్చారు. పలువురు అభిమానులు, మిత్రులు, సంఘసేవకులు, శ్రీ రెడ్డి గారికి నూతన వస్త్రాలు బహూకరించారు. శ్రీ రెడ్డిగారు తనకు జరిగిన సన్మాన, సత్కారాలకు తన కృతజ్ఞతను తెలియ చేసుకుంటూ, ఈనాటికి కూడా, రాజకీయ అధికారం లేని, ప్రభుత్వ పదవులు లేని సంఘసేవకులకు సమాజంలో గుర్తింపు ఉండడం తనను ఎంతో ఉత్తేజపరిచి భవిష్యత్తులో కూడా సేవా కార్యక్రమాలను చిత్తశుద్ధితో అంకిత భావంతో కొనసాగించడానికి స్ఫూర్తిని కలిగించినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలియచేసుకున్నారు.

పట్నం జగన్నాథం.

- - -

పెన్నా డెల్టా రైతు సదస్సు

తీర్మానములు

1991 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 14వ తేదీన నెల్లూరు నగరములో, పురమందిరములో ఆచార్య పి.సి.రెడ్డి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన పెన్నా డెల్టా రైతు సదస్సు చేసిన తీర్మానములు:

పెన్నా డెల్టా ఆధునీకరణ:-

1) వంద సంవత్సరములకు పైబడి వాడుకలో ఉన్న పెన్నా డెల్టా పునర్వ్యవస్థీకరణ అత్యవసరమై పోయింది. సంఘము, నెల్లూరు ఆనకట్టల వద్ద మట్టి చేరుకొని పోయినందున, ఆ " ఆనకట్టల నీటి ధారణ శక్తి " క్రమేణా తగ్గిపోతూ వస్తూ ఉన్నది. షట్టర్లు ఉండి కూడా అంత ప్రయోజనకరంగా లేవు. సంఘము, నెల్లూరు ఆనకట్టలకు "షికప్ బ్యారేజీలు" అవసరమైపోయాయి. అంతేకాకుండా, పెన్నా డెల్టా కాలువలు, చెరువులు స్లూయిస్‌లు, అక్విడక్టులు పునర్నిర్మాణమును కానించ వలసి ఉన్నది. ఇప్పటి వరకు జరిగిన పెన్నా డెల్టా పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమములు చాలా స్వల్ప స్థాయిలోనే జరుగుతూ వస్తూ ఉండడం అతి విచారకరం. అతి స్వల్పమైన నిధులను విడుదల చేస్తూ వస్తున్నందున పనులు చాలా స్వల్పముగాను, కాలయాపనతోను కూడుకొని ఉన్నది. సంవత్సరానికి ఒక కోటి రూపాయల నిధితో చెప్పుకోదగిన పనులు ఏమీ జరుగనేరవు. ఇదే విధముగా పునర్నిర్మాణం జరిపిన ఎడల ఈ కార్యక్రమం సంపూర్ణం కావడానికి వంద సంవత్సరాలు పట్టగలదు. కావున రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, సంవత్సరానికి కనీసం పది కోట్ల రూపాయలకు తక్కువలో కూడా నిధులను విడుదల చేయించి, నిర్మాణ కార్యక్రమములు, సత్వరముగా, సంతృప్తికరంగా జరపడానికి అవకాశం కల్పించ వలసినదిగా కోరడమైనది.

కాలువల ప్రాజెక్టుల నిర్వహణ రైతు సలహా కమిటీలు:-

2) పెన్నా డెల్టా పారుదల కాలువలను అనగా సర్వేపల్లి, జాఫర్ సాహెబ్, కనుపూర్, కలిగిరి రిజర్వాయర్, కావలి, దగదర్తి, కృష్ణాపట్నం, కోడూరు వగైరా కాలువల ప్రాజెక్టులను సక్రమముగా తీయించి, ఆయుకట్టు భూములకు అవసరమైన సేద్యపు నీటిని సరఫరా చేయించవలసిన బాధ్యతను, నీటి పారుదల శాఖవారు సంతృప్తికరంగా నిర్వహించ లేక పోవడం దురదృష్టకరం. ప్రభుత్వంవారు " రైతు కమిటీలను "

ఏర్పాటు చేసి, కాలువ రిపేర్లు సక్రమముగా జరిగే సదుపాయాన్ని పరిశీలించ వలసినదిగా కోరడమైనది. గత సంవత్సరములో, రైతాంగ ఆందోళన ఫలితంగా, ప్రభుత్వం విడుదల చేసిన నిధుల సహాయంతో సంబంధిత నీటి పారుదల శాఖ ఇంజనీర్లు, కాలువ రిపేర్లను సక్రమంగా చేయించలేక పోయినందున, ఆయుకట్టు రైతులు, నెల్లూరు జిల్లా వినియోగ దారుల న్యాయస్థానములో, రైతాంగ రక్షణకొరకు, సక్రమంగా కాలువ పూడికలను తీయించుకొనటకును, ఫిర్యాదును దాఖలు చేసుకోవలసివచ్చింది. కాబట్టి ప్రభుత్వం కాలువల పూడికల విషయంలో అప్రమత్తతతో వ్యవహరించి, గ్రామ కమిటీల సహాయంతో, పూడికలను సక్రమంగా తీయించడానికి తగు చర్య తీసుకొనవలసిందిగా కోరడమైనది.

సోమశిల ప్రాజెక్టు వత్తు నడక నిర్మాణాలు :-

నెల్లూరు జిల్లా వ్యవసాయ రంగానికి జీవనజ్యోతిగా నిలవల్సినతూ ఉన్న సోమశిల ప్రాజెక్టును రాష్ట్ర ప్రభుత్వము చిరా కాల రైతాంగ ఆందోళన ఉద్యమం ఫలితంగా 1975 లో చేపట్టింది. కాని ఈనాటికి కూడా, ఇంకా కొరవ పని 45 శాతం మిగిలి ఉంది. ఈ ప్రాజెక్టు మీద అంచనాల నిమిత్తం ఖర్చు చేయవలసిన రూ. 270 కోట్లుకుగాను ఇప్పటి వరకు ఖర్చు చేసినది 140 కోట్లు మాత్రమే. ప్రభుత్వం విడుదల చేస్తున్న స్వల్పమైన నిధులు, ప్రాజెక్టు పాలనా ఖర్చులకు పోను, నిర్మాణ కార్యక్రమానికి, మిగిలేది అతి స్వల్పముగా ఉంది. ఉత్తర దక్షిణ ప్రాజెక్టు కాలువలు త్రవ్వకము, 3 భాగాలు కూడా పూర్తి కాలేదు. ఈ కాలువ క్రింది పంట కాలువల, పిల్లకాలువలు, ఇంకా ప్రాథమిక దశలోనే ఉంటూ ఉన్నవి. ఆలస్యం అయ్యే కొద్ది కాలువల నిర్మాణం ఖర్చులు పెరిగి పోతూ ఉన్నాయి. కాబట్టి ప్రభుత్వం వారు, తగినంత నిధులను విడుదల చేసి, ఉత్తర దక్షిణ కాలువలను వాటికి క్రింది చిన్న కాలువలును సత్వరముగా నిర్మాణము చేసి ఆయుకట్టు భూములు లభివృద్ధికి దోహదం కల్పించాలి.

వాస్తవ విరుద్ధమైన నీటి వనరుల వర్గీకరణ :-

ప్రభుత్వ నీటి వనరుల వర్గీకరణ శాస్త్రీయంగాను, వాస్తవికంగాను, రూపొందించవలసి ఉండగా దానికి భిన్నంగా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 5-6-90 తేదిన, నెల్లూరు జిల్లా గజెట్‌లో చేసిన ప్రకటన రైతాంగ వ్యతిరేక ధోరణిలో ఉంటూ ఉంది. యథాతత్తు పెన్నా డెల్టా కాలువలలోను, చెరువలలోను, సంవత్సరంలో 12 మాసముల పాటు నీటి సరఫరా ఉన్నట్లుగా, భావించి, మొదటి తరగతి క్రిందకు ఆయుకట్టు భూములను చేర్చడం జరిగింది. అంతేకాక 2, 3, మాసాలకంటే మించి నీటి సరఫరా లేని, గండిపాళెం ప్రాజెక్టు, నెర్రి కాల్వ ప్రాజెక్టు, దగదర్తి కాల్వ, ఆత్మకూరు, మునిమడుగు నగ్నెరా వందలాది చెరువులను కూడా 1 వ తరగతిలో చేర్చడంపూర్తి అన్యాయం. ఇక కేవలం వర్షాధారమైన వందలాది చెరువులలో 5 మాసాలకు మించి నీటి సరఫరా ఉన్నట్లు గా ఊహాగానం చేసి, వాటినన్నింటిని 2 వ తరగతిలో చేర్చడం జరిగింది. ఈ అవాస్తవిక, అశాస్త్రీయ నీటి పారుదల వనరుల వర్గీకరణ వలన, 1988 సంవత్సరపు నీటి పన్ను చట్టం క్రింద ఆయుకట్టు దారుల మీద ప్రభుత్వం అక్రమంగా, అధికమైన పన్నును విధించడం జరిగింది. రైతాంగానికి జరిగిన ఈ అన్యాయాన్ని ప్రభుత్వం వారు తొలగించి, అతి హెచ్చుగా విధించబడిన నీటి పన్నును న్యాయమైన రీతిగా, విధించవలసినదిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరడమైనది. ఈ తగ్గించిన పన్ను ఫలితాన్ని రైతాంగానికి 1-7-86 నుండి అన్వయింప చేయాలి.

తమిళనాడు వలె వ్యవసాయ పంపు సెట్లకు చార్జీల మినహాయింపు :-

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారు వ్యవసాయ మోటారు పంపు సెట్ల మీద 5 అశ్వశక్తి వరకు చార్జీలను చెల్లించవలసిన అవసరం లేకుండా, మాఫీ చేసినందుకు, రైతాంగము ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తూ ఉంది. తమిళనాడు ప్రభుత్వం వారు అమలు జరిపిన విధంగా వ్యవసాయ మోటారు పంపు సెట్లను, విద్యుచ్ఛక్తి చార్జీల చెల్లింపునుండి విముక్తి కల్పించాలి.

6. చేపలు, రొయ్యలు, పంప్ సెట్లకు అందుబాటు శ్లాబ్ రేటు :-

వ్యవసాయం, ముఖ్యంగా వరి పంట ఉత్పత్తి ఖర్చు బాగా పెరిగి పోతూ ఉన్నందున రైతులు చేపల పెంపకాన్ని, రొయ్యల పెంపకాన్ని, కోళ్ల పెంపకాన్ని, చేపట్టడం జరుగుతూన్నది. ఈ వృత్తులు అన్నీ కూడా వ్యవసాయానికి అనుబంధాలు మాత్రమే. నాబార్డ్ సంస్థ కూడా వీటిని వ్యవసాయ అనుబంధ పరిశ్రమలుగా గుర్తించింది. కేంద్రంలోను, రాష్ట్రంలోను, మత్స్యపరిశ్రమ వ్యవసాయ శాఖక్రిందనే కొనసాగుతూ ఉన్నది. వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాలు, పరిశోధన కేంద్రాలు కూడా, ఈ పరిశ్రమలను వ్యవసాయ అనుబంధ వృత్తులుగా గుర్తించాయి. ఇలాంటప్పుడు ఈ వృత్తులకు సరఫరా చేసే విద్యుచ్ఛక్తి వాడకాలను పారిశ్రామిక వాడకాలుగా భావించి, విద్యుచ్ఛక్తి చార్జీలను, పారిశ్రామిక టారిఫ్ క్రిందకు తీసుకొని రావడం అన్యాయం, అశాస్త్రీయం. కాబట్టి ఈ వాడకాలను పారిశ్రామిక టారిఫ్ నుండి తొలగించి, రైతాంగానికి అందుబాటైన, శ్లాబ్ రేటును ప్రవేశ పెట్టాలి. ఈ వారంలో రాష్ట్ర ముఖ్య మంత్రిగారు ఈ వాడకాల టారిఫ్ విషయంలో చేసిన ప్రకటన రైతాంగానికి ఎంతో ఆశాభంగాన్ని కలుగజేసింది. నేటికి యూనిట్ టారిఫ్ వెంటనే రద్దు చేసి, శ్లాబ్ విధానాన్ని అమలు జరపాలి. యూనిట్‌కు 1-10 పైసలు చార్జీ విధించి అందులో 50 శాతాన్ని తగ్గించినందువల్ల రైతులు లాభ పడేది పెద్దగా ఉండదు. యూనిట్ సిస్టమ్ ఏ పరిస్థితులలోగాని ప్రవేశ పెట్టకూడదు. బాల్య దశలో ఉన్న చేపల, రొయ్యల పరిశ్రమ వృత్తులకును అవసరమైన ప్రోత్సాహాన్ని కల్పించి ఋణ భారంతో సతమత మవుతూ కున్న రైతాంగాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆదుకోవాలి.

7. చేపల ఋణాలకు బ్యాంకు నిబంధనల సవరణ :-

ప్రస్తుత నియమ నిబంధ నల మేరకు వాణిజ్య బ్యాంకులు, చేపల, రొయ్యల రైతులకు ఋణాలు ఇచ్చుటలో పెడుతూన్న అసమంజసమైన అభ్యంతరాన్ని తొలగించి, గతంలో వ్యవసాయానికి ఉపయోగించిన భూములలో కూడా చేపలు, రొయ్యలు పెంపకాలకు అనుమతి ఇస్తూ, ఋణాలను మంజూరు చేయవలసినదిగా కోరడమైనది. ఈ నిబంధనలను సముచితంగా మార్పు చేయుటకు రిజర్వు బ్యాంకు వారు, నాబార్డ్ సంస్థవారు, కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖవారు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారు సత్వర చర్యను తీసుకోవలకోరడమైనది.

8. గృహవిద్యుచ్ఛక్తికి పాత పద్ధతి పునరుద్ధరణ :-

ఇటీవల కాలములో రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు వారు, నెలనెలకు, మీటరు రీడింగులు తీసి వినియోగదారులకు ప్రయోజనకరంగా కార్డులను ఇస్తూ వచ్చిన విధానాన్ని మార్పు చేసి దానికి బదులు, మీటరు రీడింగులు ఊహా జనితంగా నమోదు చేసుకొని, తత్ఫలితంగా హెచ్చింపు శ్లాబ్ రేటును నిర్ణయించి, లక్షలాది విద్యుచ్ఛక్తి వినియోగదారులను అయోమయ స్థితిలోనికి దించి, అనవసరమైన సంక్షోభాన్ని సృష్టించడాన్ని ఈ సదస్సు నిరసిస్తోంది. ఈ ప్రజా వ్యతిరేక విధానాన్ని రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి మంత్రి వెంటనే రద్దు చేసి, రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి, సంస్థవారు, కేరళ రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి సంస్థ చేసిన మాదిరిగానే మన రాష్ట్రంలో కూడా నెలసరి కార్డు విధానాన్ని, నెలసరి బిల్లు వ్యవస్థను పునరుద్ధరించవలసినదిగా తీర్మానించడమైనది. ఈ అవసర చర్యద్వారా, విద్యుచ్ఛక్తిబోర్డు వారు యమయాతన అనుభవిస్తున్న లక్షలాది విద్యుచ్ఛక్తి వినియోగదారుల ఆవేదనను తొలగించవలసినదిగా కోరడమైనది.

తుఫాను సహాయ నిబంధనలు :-

నెల్లూరు జిల్లా రాను రాను తుఫాను జిల్లాగా మారిపోయింది. ప్రతి ఒకటిన్నర సంవత్సరాలోపల ఒక పర్యాయం తుఫాను తాకిడితో పైర్లకు, తోటలకు, ఫలవృక్షాలకు తీవ్ర నష్టం కలుగుతూ ఉంది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, కేంద్ర ప్రభుత్వా ఇందుకు సంబంధించి ఒక సమన్వయ కమిటీని ఏర్పాటు చేసి, తుఫాను కోడును రూపొందించి, మార్గదర్శిక సూత్రాలను నిర్ణయించి తుఫాను పీడిత రైతులకు తగు రక్షణ కల్పించవలసినదిగా కోరడమైనది.

బోరింగులకు సబ్సిడీలు :-

దుర్భిక్ష పరిస్థితులు నల్ల మెట్ట ప్రాంతాలలో భూగర్భ జలాల మట్టం సంవత్సరానికిని, సంవత్సరానికి క్రిందికి దిగి పోతూ ఉన్నందువలన, ఫల వృక్షాలకు, ఆకుతోటలకు, మెట్ట పంటలకు అవసరమైన నీరు లభించడం లేదు. బోరింగ్ల లోతు, పెంచనిదే నీరు లభించడం లేదు లోతు బోరింగులు నిర్మాణ వ్యయాన్ని రైతులు భరించ లేక పోతున్నారు కాబట్టి చిన్నకారు, సన్నకారు రైతుల కు ప్రభుత్వా బోరింగులను ఉచితంగా వేయిస్తూ, పెద్ద రైతులకు 50 శాతం సబ్సిడీతో బోరింగులు వేయించే ఏర్పాటు చేయించకోరడం అయినది. నీటి మట్టాన్ని పెంచడానికి దోహదం కలిగించే ఊట చెరువులను, అన్ని మండలాలలో వందరాది చిన్న చిన్న ఊట చెరువులకు, తటాకాలను, గుంటలను, యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద త్రవ్వించడానికి అవసరమైన పథకాలను ప్రభుత్వా ప్రవేశపెట్టాలి

దేవుని కొన, వెలుగొండ నగ్గొలా కొత్త ప్రాజెక్టులు :-

వ్యవసాయ రంగంలో అభివృద్ధికి నోచుకోని వెంకటగిరి, ఉదయగిరి, రాపూరు, ఆత్మకూరు, సూళ్ళూరు పేట, కావలి తాలూకాలలో భారీ మధ్య తరగతి చిన్న, వ్యవసాయ నీటి ప్రాజెక్టుల నిర్మాణాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వా సత్వరంగా చేపట్టాలి ఉదయగిరి తాలూకాలలో సీతారామపురం ప్రాజెక్టు, వెంకటగిరి తాలూకాలో దేవునికొన ప్రాజెక్టు మొదలైన ప్రాజెక్టులను కాలపిలంభన చేయకుండా, సత్వరంగా సర్వేలు పూర్తి చేసి, నిర్మాణ కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించాలి.

బ్యాలెన్సింగు తటాకాలు :-

పెన్నా డెల్టా పొగుదల కాలువుల నుండి, ఆయుకట్టులోని కొస భూములకు సేద్యపు నీరు సకాలంలో తగినంతగా అందనందున, నీటి సరఫరా అభివృద్ధి పరిచేటందుకుగాను, అనువైన ప్రదేశాలలో చిన్న, చిన్న బ్యాలెన్స్ తటాకాలను, నిర్మాణం చేసి, పొగుదల కాల్వలో పికప్ షట్టర్లను ఏర్పాటు చేసి, కొస ఆయుకట్టు భూములకు రక్షణ కల్పించవలసినదిగా కోరడమైనది.

థర్మల్ స్టేషన్లు, సబ్‌స్టేషన్లు ట్రాన్స్‌ఫారాలు :-

కృష్ణాపట్నం సూపర్ థర్మల్ స్టేషన్ నిర్మాణకార్యక్రమాన్నిసత్వరంగా ప్రారంభించాలి. జిల్లాలోని అన్ని మండలాలో అవసరమైన కేంద్రాలలో, సబ్ స్టేషన్లు నిర్మాణం చేపట్టాలి. తగినన్ని ట్రాన్స్‌ఫార్మర్లు లేనందువలన, రైతులకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాలో పలుమారు అంతరాలు కలుగుతూ, షైర్లకు సకాలంలో నీరు లభించనందున, రైతులు అనవసర నష్టాలకు గురి అవుతున్నారు గాన, గ్రామ సీమ లలో విరివిగా ట్రాన్స్‌ఫార్మర్లను నెలకొల్పాలి.

విస్తృత, సశాస్త్రీయ పంటల భీమా పథకం :-

రైతాంగ రక్షణకు వర ప్రసాదమైన పంటల భీమా పథకాన్ని సశాస్త్రీయమైన రీతిలో, విస్తృత స్థాయిలో వాణిజ్య పైర్లకు కూడా అన్వయింప చేస్తూ, బ్యాంకు ఋణాలతో నిమిత్తం లేకుండా ప్రవేశ పెట్టాలి. ఇందు నిమిత్తమై కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఒక నిపుణుల కమిటీని నియమించి, భీమా పథక సక్రమ నిర్వహణ కొరకు అవసరమైన భారీ భవనాలను నిర్మాణం చేసి, పాలనా యంత్రాంగానికి అవసరమైన గణాంకశాఖను, వ్యవసాయశాఖను, భీమాశాఖను వాతావరణశాఖను, మొదలైన శాఖలను ఏర్పాటు చేసి వాస్తవికమైన పంటల, భీమా పథక నిర్వహణను చేపట్ట వలసినదిగా కేంద్ర, రాష్ట్ర

పంటలకు గిట్టుబాటు ధరలు:

పాతిక శతాబ్దముగా రైతాంగము ఎంతో ఆందోళన చేసినప్పటికినీ, ఈ నాటికి కూడా వరి వగైరా ధాన్యాలకు ప్రభుత్వం గిట్టుబాటు ధరను లభింపచేయ లేక పోవడం విచారకరం. ప్రభుత్వ నిర్ణయించిన ధరకు కూడా రైతు తన ధాన్యాన్ని అమ్ముకోలేనప్పుడు, ఆయా జిల్లా కలెక్టర్లు, "రైతు పర్మిట్లను" ఇచ్చి తద్వారా రైతులు తమ ధాన్యాన్ని బయట ప్రదేశాలలో విక్రయించుకొనడానికి అవకాశం కల్పించాలి. నిర్ణయించిన "మద్దతు ధరకు" పౌర సరఫరాల కార్పోరేషన్ ధాన్యాన్ని గత్యంతరము లేకుండా కొనుగోలు చేయాలి "నెల్లూరు మొలగొలుకులు" మొదలైన నాణ్యమైన ధాన్యాలకు హెచ్చు ధరను నిర్ణయించాలి.

"మార్క్‌ఫెడ్" నిష్ప్రయోజన పరిస్థితులు:

మార్కెటింగ్ యార్డ్‌లలో చిరుధాన్యాలకు నిలువ చేసుకొనే వసతిని కల్పిస్తూ, నిలువ చేసిన ధాన్యానికి రైతుకు రశీదును వెనువెంటనే ఇస్తూ, నిల్వ చేసిన ధాన్యము విలువలో కనీసం 50 శాతానికి ఋణాన్ని రైతుకు అందచేయాలి. ధాన్యాన్ని తెచ్చుకున్న రైతుకు, అతని పశువులకు ఉండడానికి వసతులు కల్పించాలి. ధాన్యాన్ని కొనుగోలుచేసే వ్యాపారస్థులు కుమ్మక్కై తక్కువ ధరకు రైతు ధాన్యాన్ని కొనుగోలుచేసే ప్రమాద పరిస్థితిని సృష్టించి, రైతును నిలువ దోపిడీ చేస్తూ ఉన్నందువలన, "మార్కెట్ యార్డులు" రైతు ప్రయోజనాలకు అనుగుణ్యంగా లేవు. రైతును ఈ దుర్భర పరిస్థితులనుండి "పరిరక్షించాలి".

తిక్కవరప్పాడు బ్రాంచ్ కాలువ కడగండ్లు:

కనుపూరు కాలువ నుండి, తిక్కవరప్పాడు వగైరా గ్రామాలకు బ్రాంచ్ కాలువను త్రవ్వి పది, 15 సంవత్సరాలు గడిచిపోయినప్పటికినీ, తిక్కవరప్పాడు కాలువకు జాతీయ రహదారికిని రైల్వేలైనుకును ఇప్పటి వరకు వంతెనలు నిర్మాణంచేయనందువల్ల ఈ బ్రాంచ్ కాలువ ఫలితాన్ని 10,15 గ్రామాల ఆయకట్టుదారులు అనుభవించలేక పోవడం శోచనీయం. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెంటనే సంబంధిత కేంద్ర ప్రభుత్వ శాఖలతో సంప్రదింపులు సత్వరంగా జరిపి వంతెనల నిర్మాణాన్ని త్వరితంగా జరిగే ఏర్పాటుచేయవలసిందిగా తీర్మానించడమైనది.

నక్కల కాలువ వగైరా డ్రైనేజీలు:

నెల్లూరు జిల్లాలో డ్రైనేజీ వసతులు కల్పించవలసిన మాగాణి భూములు చాలా కొద్ది విస్తీర్ణంలో ఉన్నప్పటికిని, ఈనాటి వరకుకూడా నక్కల కాలువ, అల్లూరు శ్వాంపు, మలిదేవి, వగైరా ముంపు భూములకు "మురుగు నీటిని" బయటకు పంపే వసతిని ప్రభుత్వం కల్పించకపోవడం విచారకరం. ప్రభుత్వం వెంటనే అవసర చర్యలు జరపాలి.

ఆయకట్టులో చేర్చాలి:

సోమశిల ప్రాజెక్టు క్రింది ఉత్తర, దక్షిణ కాలువల క్రింద పారుదల జరుగుతున్న సుమారు 2,50,000 ఎకరాల ఆయకట్టు భూములను, ప్రాజెక్టు ఆయకట్టు క్రిందకు తెచ్చి వర్గీకరణ చేయాలి. ఆ విధముగా చేసిన ఎడల, ఇందుకు సంబంధించిన కాలువల పాలనా వ్యయమునకు సరిపోవు "మెయింటెనెన్స్ చార్జీలు" ఈ శాఖకు లభించగలవు. కాబట్టి ఇందుకు సంబంధించి సత్వర చర్యలు సంబంధిత శాఖ తీసుకొన కోరడమైనది.

విస్తరించిన పాత ప్రాజెక్కు ఆయుకట్టు భూములు:

"నెల్లూరు ఆనకట్ట" క్రింద గుర్తింప బడిన "ఆయుకట్టు విస్తీర్ణం" మొదటలో అరవై వేల ఎకరాలు మాత్రమే ఈ నాటికి ఈ ఆయుకట్టు విస్తీర్ణం లక్ష ఎకరాల స్థాయికి విస్తరించింది. కాని పాలనా చార్జీలు అరవై వేల ఎకరాలకు మాత్రమే లభిస్తూ ఉన్నవి. కాబట్టి మిగతా ౪౦ వేల ఎకరాలను గూడా అధికార పూర్వకంగా ఆయుకట్టులో చేర్చి తద్వారా మిగతా ౪౦ వేల ఎకరాల మీద ప్రభుత్వం నుండి పాలనా చార్జీలను పొందకోరడమైనది. అదే విధముగా సంఘం ఆనకట్ట కలిగిరి రిజర్వాయరు మొదలైన ఆయుకట్టు విస్తరణకు సంబంధించికూడా, అధికంగా చెందవలసిన పాలనా చార్జీలను నీటి వనరుల శాఖ ప్రభుత్వం నుండి సేకరణ చేయవలసిందిగా తీర్మానించడమైనది.

నీటి తీరువా విధానాల రూపకల్పనలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల వైఫల్యాలు

తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం చేసిన అశాస్త్రీయ, అసమంజస, అవాస్తవిక, నీటి తీరువా పన్ను నిర్ణయ విధానాలనే, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కూడా, అనుసరిస్తూయున్నది. నీటి పన్ను రేటును నిర్ణయించడంలో, గమనించవలసిన ముఖ్యసూత్రాలను విస్మరించింది. భూసారము, నీటి సరఫరా వాస్తవిక పరిస్థితి, పంటల విలువలు, శీతోష్ణపరిస్థితులు, రవాణా సౌకర్యము, మార్కెట్లో పంటల ధరవరలు వగైరా అను అన్నింటిని పరిశీలనలోనికి తీసుకుంటూ, మౌళిక పన్ను విధాన సూత్రాలను అనుసరిస్తూ, నీటి తీరువా రేట్లుగాని, భూమిపన్ను గాని, నిర్ణయించబడాలి.

౧౯౫౮ వ సంవత్సరం భూమి శిస్తు, నీటి తీరువా సంస్కరణ కమిటీ

౧౯౫౮లో సంస్కరణ కమిటీని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నియమిస్తూ, ఆకమిటీ రాష్ట్రంలోని, భూమి శిస్తు రేట్లను, సేద్యపు నీటి చార్జీలను హేతుబద్ధంగా, రూపొందించమని, కోరింది. ఆ కమిటీ చేసిన సిఫారసులలో, రెండు సిఫారసులు ప్రాధాన్యత వహిస్తున్నాయి. మొదటిది, ప్రభుత్వం అందచేసే, సేద్యపు నీటికిగాను, విధించే పన్ను, ఆయా భూముల సారాన్ని, పంటల విలువలను ప్రాతిపదికగా, తీసుకోవడం. రెండవది ఆయా భూములకు ప్రభుత్వం సేద్యపు నీటిని అందచేసినందుకుగాను, ఆ సేవలకు ప్రతిఫలంగా, పన్ను విధింపు.

౧౯౬౨ అదనపు ల్యాండ్ రెవిన్యూ శాసనం

ప్రభుత్వ ఆదాయాన్ని ఇనుమడింపజేసుకోడానికి గాను, మౌళిక సూత్రాలతో నిమిత్తం లేకుండా, ఒకేమారు ల్యాండ్ రెవిన్యూ రేటును ఇనుమడింపచేస్తూ, చట్టాన్ని తీసుకొనిరాగా ఆ చట్టానికి రైతాంగంలో వ్యతిరేకత వచ్చింది. నల్లారాజారెడ్డి వగైరా ౪౪ మంది చిత్తూరు జిల్లా రైతులు, రాజ్యాంగ శాసనానికి వ్యతిరేకమైన, ఈ అదనపు ల్యాండ్ రెవిన్యూ, చట్టము చెల్లదని ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో రిట్‌పిటిషన్ దాఖలుచేయగా, ప్రదేశ్ హైకోర్టు ఈ శాసనం రాజ్యాంగములోని ౧౪, ౧౯ అధికరణలకు వ్యతిరేకమని, తీర్పును ఇస్తూ, ఈ చట్టాన్ని కొట్టివేయగా, రాష్ట్రప్రభుత్వం సుప్రీంకోర్టులో అప్పీలుచేయగా, ఆ కోర్టువారు

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టును తీర్పును ఖాయపరస్తూ, ఒక విస్తృతమైన, చారిత్రాత్మకమైన, తీర్పును చేసినప్పటికిని తిరిగి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1975 లో మరొక అదనపు నీటి తీరువా శాసనాన్ని చేసి, నీటి తీరువా రేట్లను పరిమితంగా నిర్ణయించింది.

1986 నీటి తీరువా హెచ్చింపు చట్టం

తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 1986లో నీటి తీరువా హెచ్చింపు చట్టాన్ని చేసింది. తద్వారా నీటి తీరువా రేట్లను రెట్టింపు చేయడం జరిగింది. ఈ చట్టం 1-7-1986 నుండి అమలులోనికి రావలసివుండింది. ఈ చట్టం క్రింద ఈదిగువ ఉదహరించిన ప్రకారం నీటి తీరువా రేట్లను నిర్ణయించింది.

భారీ మరియు మధ్యతరహా ప్రాజెక్ట్సులు 1, 2 తరగతులు

మాగాణి:

1వ కారు	రు.60-00 లు	ప్రతి రూపాయి నీటి తీరువా మీద రూపాయకు 0-37 పైసల వంతున సెస్సులు చెల్లించాలి
2వ కారు	రు.90-00 లు	
ఆరుతడి	రు 40-00 లు	
దో ఫసల్	రు.150-0 లు	

చిన్న నీటి వనరులు - 3, 4, 5 తరగతులు

మాగాణి:

1వ కారు	రు. 40-00 లు	ప్రతి రూపాయి నీటి తీరువా మీద రూపాయకు 0-37 పైసల వంతున సెస్సులు చెల్లించాలి.
2వ కారు	రు. 60-00 లు	
ఆరుతడి	రు. 30-00 లు	
దో ఫసల్	రు.125-00 లు	

పై విధంగా, హెచ్చుగా, విధించబడిన ఈ నీటి తీరువా శాసనానికి వ్యతిరేకంగా రైతాంగ ఆందోళన ఉద్యమాలు పెరేగడంతో, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం, రైతాంగ, వ్యతిరేకతను నిరోధించడానికి గాను, పైన వివరించిన రేట్లను కొన్నింటిని కొద్దిగా తగ్గించబానినప్పటికినీ రైతాంగ, అసంతృప్తి, ఆవేదన, అదృశ్యం కాలేదు. అన్ని రాజకీయ పార్టీలు ఈ హెచ్చింపు నీటి తరువా రేట్లను ప్రతి ఘటించడానికి, ముందుకు వచ్చాయి.

1988 నీటి పన్ను చట్టం

ఈ నేపధ్యంలో, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ అధినేతలు, పునరాలోచించి హెచ్చింపు నీటి తీరువా చట్టానికి మార్పులు తేవడం జరిగింది. ఈచట్టంపేర మార్చేశారు. హెచ్చింపు నీటి తీరువా అని నామకారణాన్ని తొలగించి దానిస్థానంలో నీటిపన్ను చట్టము అని నూతన నామకరణం ప్రవేశపెట్టారు. ఇదే 1988 నీటిపన్నుచట్టం. 1, 2 రేట్లలో కొద్దిమార్పు తేవడం తప్ప ఈ శాసనానికిన్ని పాతచట్టానికి పెద్దతేడా ఏమిలేదు. ఈ మార్పు, పాత సారాను క్రొత్త సీసాలో దింపిన రీతిలోనే జరిగింది. ఐతే ప్రభుత్వ సేద్యపు నీటి వనరుల వర్గీకరణలో మాత్రం క్రొత్త విభజన ప్రవేశపెట్టబడింది. పాత చట్టంలో ఐదుతరగతులు ఉండగా, ఈ క్రొత్త చట్టంలో రెండు తరగతులు మాత్రమే వుంటాయివున్నాయి ఒకటవతరగతి క్రింద భారీ మరియు మధ్యతరహా ప్రాజెక్టులు చేర్చబడినవి. ఈ ఒకటవ తరగతి క్రింద నమోదు కాబడిన యాయత్తు

జలాశయాలు, కాలువలు, చెరువులు, తటాకాలు సంవత్సరము అంతా సేద్యపు నీరు సరఫరా చేసేవిగా వుండాలి. రెండవతరగతి క్రింద నమోదు చేయబడిన అన్ని చెరువులు, గుంటలు, తటకాలు, కాలువలు, నగ్మెరాలలో సంవత్సరములో ఐదునెలలకు నుంచి సేద్యపు నీరు సరఫరా చేసేవిగా వుండాలి. ఈ వర్గీకరణ నీటి తీరువా రేట్ల నిర్ణయానికి సంబందించిన మౌళిక సూత్రాలను ఏమాత్రము పరిగణలోనికి తీసుకోలేదు. బహుశ ప్రభుత్వానికి నిధుల కొరత దారుణంగా ఏర్పడింది. ప్రభుత్వాన్ని వేదిస్తున్న నిధుల కొరత నేపధ్యంలో, ప్రభుత్వ ఉన్నతాధికారులు ఒక సాహసోపేతమైన న్యాయశాస్త్ర గారడికి సిద్ధమయ్యారు. 1988 సంవత్సరపు నీటి పన్ను శాసనానికి గవర్నరు గారి ఆమోదముద్ర లభించక ముందే పన్ను వసూళ్ళకు ఉపక్రమించారు.

ప్రభుత్వ మెమో నెం.758/రఘం/87-4

1988వ సంవత్సరము నుంచి ఫిబ్రవరి 22వ తేదీన రాష్ట్రప్రభుత్వం ఫైన ఉదహరించిన మెమోని రూపొందించి అందరి జిల్లా కలెక్టర్లకు పంపుతూ, నీటి పన్నును 1-7-1986 నుండి లెక్కచేసి వసూళ్ళు అత్యవసరముగా చేయాలని ఆదేశించింది. అనగా ఈ క్రొత్త చట్టం తే 1-7-86 నుండి అమలులోనికి వచ్చినట్లు భావించబడింది. చట్టరీత్యా యిది ఒక దుండుకు చర్య. 1988లో నీటి పన్ను చట్టం క్రింద, నీటి తీరువా రేట్లను ఈ క్రింది విధంగా పొందుపరిచారు. ఐదు తరగతులకు బదులు రెండు తరగతులు మాత్రమే పేర్కొనబడినవి.

మాగాణి	1వ తరగతి	రెండవ తరగతి
	రు	రు.
1వ కారు	60-00	40-00
2 లేక 3వ కారు	60-00	40-00
<u>ఆరుతడి</u>		
రెండు లేక 3వ కారు	40-00	30-00
దోపసలి	120-00	60-00

సిద్ధాంత రహిత శాసనం - హైకోర్టులో రిట్టు

1988 నీటి పన్ను చట్టానికి వ్యతిరేకంగా విస్తృతమైన రైతాంగ ఉద్యమము చెలరేగింది ఈ ఉద్యమములో నెల్లూరు జిల్లా రైతాంగము ప్రధాన పాత్ర నిర్వహించింది. నెల్లూరు జిల్లా రైతుసంఘం తరుపున ఈవ్యాసకర్త మరియు మూకలపాటి వెంకారెడ్డి అనే రైతు, ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో, రిట్‌పిటిషన్ నెం.7817/1988 దాఖలుచేసి ఆ శాస్త్రీయము, రాజ్యాంగ శాసన విరుద్దము అయినా 1988 నీటిపన్ను చట్టం చెల్లనేరదని చేసిన వాదనను, హైకోర్టు తాత్కాలికముగా అంగీకరిస్తూ, పన్ను వసూలుకు వ్యతిరేకంగా స్టే ఉత్తర్వులు యిచ్చింది. ఈ శాసనం క్రింద చేయబడిన సేద్యపు నీటివనరుల వర్గీకరణ సూత్రవిరుద్దముగా, న్యాయవిరుద్ధంగా వుందని వాదన జరిగింది. భూసారాన్ని, పారుదల వసతిని, జలశయ సమర్థతను, నీటిసరఫరా కాలపరిమితిని, భౌతిక పరిస్థితులను, పంటలవిలువలను, శీతోష్ణస్థితులను, రవాణా సౌకర్యములను, పంటల ఫలింపు స్థాయిని, ధరల నరల వగ్మెరాలను పరిగణలోనికి తీసుకోలేదని రైతాంగ వాదన హైకోర్టు స్టే ఫలితంగా, 1-7-1986 నుండి, రైతుల నుండి, వసూలు చేయవలసిన నీటి తీరువాపన్ను నిలిచిపోయింది. అయితే ఇటీవలన హైకోర్టు కొద్ది మార్పులతో ఆ స్టే ఉత్తర్వులను రద్దుచేసింది.

అర్ధంపర్ధంలేని గజిట్ ప్రకటన:

హైకోర్టు లో స్టే రద్దు అనంతరం రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆలోచన విధానము లో మార్పు వచ్చింది. 1988 సంవత్సరములో, అమలులోకి వచ్చిన నీటి పన్ను చట్టం క్రింద గజిట్ నోటిఫికేషన్ చేసి, అనంతరం నీటి తీరువా రేటును నిర్దిష్టంగా, నిర్ణయించి, వసూళ్లకు ఉపక్రమించడం అవసరమైపోయింది. చట్ట సంబంధమైన, విధులను అనుసరించడం సబబుగా వుంటుందని, ప్రభుత్వం భావించింది. కాని నీటి పన్ను నిర్ణయ విధానాన్ని సక్రమంగా, పరిశీలన చేయకుండానే గజిట్ నోటిఫికేషన్ నాలుగవ సెక్షన్ క్రింద చేసింది. తత్ఫలితంగా ఆ చట్టంలోని, మూడవ సెక్షన్‌లో నమోదు కాబడిన నీటిపన్ను రేట్లు, అమలు జరుపతీర్మానించింది. అన్ని జిల్లాలలో, గజిట్ నోటిఫికేషన్‌లు ఆయా జిల్లాల గజిట్ ద్వారా చేయబడినది. నెల్లూరు జిల్లాకు సంబంధించి, గజిట్ నోటిఫికేషన్ 5-6-90న జరిగింది. ఈ నోటిఫికేషన్‌కూడా వెనుకటి ప్రభుత్వం చేసిన తప్పులనే పునరావృతం చేసింది.

తీరు తెన్నూలేని అశాస్త్రీయమైన నీటివనరుల వర్గీకరణ:

ప్రభుత్వ పక్షంగా, ఏ చిన్న పథకాన్ని ప్రవేశ పెట్టినా, ప్రభుత్వపౌరసంబంధ ప్రచారశాఖ ఆ విషయానికి ఎంతో ప్రచారాన్ని కలుగజేస్తుంది. కాని కొన్ని కోట్ల రైతు కుటుంబాలకు సంబంధించిన నీటి తీరువా గజిట్ నోటిఫికేషన్ విషయాన్ని గురించి, కించిత్తు కూడా, పౌరసంబంధితశాఖ పత్రికా ముఖంగా ప్రకటించలేదు. రైతాంగానికి ఈ ప్రకటనను గురించి ఏ సమాచారము అందలేదు. ఎలాగో, ఈ విషయం జిల్లా రైతు సంఘం దృష్టికి రావడంతో, ఈ వ్యాసకర్త, ఈ గజిట్ నోటిఫికేషన్ పరిశీలించిన ఫలితంగా, కోట్లాది రూపాయలను నీటి పన్ను రూపంగా, రైతాంగము నుండి, 1-7-1986 లగాయతు వసూలు చేయుటకు అధికారాన్ని ఇస్తూ వున్న ఈ గజిట్ నోటిఫికేషన్ ఎంత లోపభూయిష్టంగా వుందో, తెలుసుకోడానికి వీలైంది. ఈ గజిట్‌లో చేయబడిన ప్రభుత్వ సేద్యపు నీటి వనరుల వర్గీకరణ ఎంత అవాస్తవికమో, లోప భూయిష్టమో, చట్ట విరుద్ధమో, రైతాంగ వ్యతిరేకమో, అప్రజాస్వామికమో, తేటతెల్లమయింది. తీరు తెన్నులేని ఈ నోటిఫికేషన్ క్రింద నీటి వనరులు రెండు తరగతులుగా పేర్కొనబడింది. 1వ తరగతి క్రిందకు నమోదు కాబడిన నీటి వనరులకు, సంవత్సరమంతా, నీటి సప్లయ్ వున్నట్లుగా భావించి, ఈ తరగతిలో చేర్చారు. కాని, ఈ ఒకటవ తరగతిలో చేర్చబడిన ఏ నీటి వనరు ద్వారా గాని, సంవత్సరమంతా నీటి సరఫరా జరగదనే విషయం అందరికీ తెలిసిన విషయమే. ఈ ఒకటవ తరగతి క్రిందకు నెల్లూరు జిల్లాలో ఈ క్రింద ఉదహరించబడిన ప్రాజక్టును, చెరువులు, కాలువలు, తటాకములు నమోదు కాబడినవి.

(ఏ) సోమశిల ప్రాజక్టుకు, దాని క్రింది పారుదల కాలువలు, ఆ కాలువల ద్వారా సేద్యపు నీటిని, పొందగలిగిన అన్నీ చెరువులు, తటాకములు వగైరాలు.

(బి) పాత పెన్న డెల్టాకు సంబంధించిన సంగం ఆనకట్ట, నెల్లూరు ఆనకట్ట, ఈ రెండు ఆనకట్టల క్రింద వుంటూవున్న అన్నీ సప్లయ్ కాలువలు, అంతేగాక సంబంధిత చెరువులు మరియు కలిగిరి రిజర్వాయరు, దువ్వూరి చెరువు, సర్వేపల్లి చెరువు,. కనుపూరు కాలువ, కావలి కాలువ, నెల్లూరు చెరువు, సర్వేపల్లి కాలువ, జాఫర్ సాహెబ్ కాలువ, కృష్ణపట్నం, వల్లూరు. కాలువలు (కలిగిరి రిజర్వాయరు క్రింద, ఈస్టరన్, వదరన్, సెంట్రల్ సప్లయ్ ఛానల్స్ : దగదర్తి కాలువ, సంబంధిత చెరువులు, కావలి కాలువ, సంబంధిత చెరువులు, కనుపూరు కాలువ సంబంధిత చెరువులు: సోమశిల ప్రాజక్టు నార్త్ ఫీడరు, సౌత్ ఫీడరు ఛానల్స్ క్రింద పారుదల పొందనున్న అన్ని చెరువులు 1వ తరగతి క్రిందకు నమోదు కాబడినవి.

(సి) కాళింది నది ఆనకట్ట తాలూకు నెర్రి కాలువ ప్రాజెక్టు క్రింది 24 చెరువులు, నెర్రికాలువ, గూడా, ఒకటవ తరగతిలో చేర్చబడడం జరిగింది.

(డి) గండిపాళెం ప్రాజెక్టు భూములు కూడా ఒకటవ తరగతి క్రిందకే తీసుకొన రాబడినవి.

అవాస్తవికమైన వర్గీకరణ వివరాలు:-

పైన పేర్కొన్న ప్రాజెక్టులు, కాలువలు, చెరువులు, వగైరాల క్రింది ఆయకట్టు భూములకు సంవత్సరములో, రెండు మాసముల నుండి నాలుగు మాసముల లోపడి, సేద్యపు నీటి సరఫరా వుంటు వుండగా, వాస్తవానికి విరుద్ధంగా, పైన పేర్కొన్న ఆయకట్టు భూములకు యావత్తు సంవత్సరమంతా, నీటి సరఫరా వున్నట్లుగా భావించి చేసిన వర్గీకరణ ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రైతాంగానికి తీరని నష్టంను కలిగింప జేసింది. ఈ వర్గీకరణ ఫలితంగా, పైన పేర్కొన్న అధికమైన నీటి తీరువా సన్న ప్రభుత్వానికి చెల్లింప వలసి వస్తుంది. ఈ ఒకటవ తరగతిలో నెర్రికాలువ యావత్తు 24 ఎకరాల ఆయకట్టు భూమిని చేరడం హాస్యాస్పదంగా వుంది. ఆ ప్రాజెక్టు క్రింది నెర్రికాలువను గాని, చెరువులనుగాని, 1984, నవంబరు తుఫాను తరువాత సక్రమంగా రిపేరు చేయనందువలన ఆయకట్టులో వ్యవసాయం కుంటు పడిపోయి, సన్నకారు రైతులు, వ్యవసాయ కార్మికులు, వలసలు కూడా పోవడం జరిగింది. ఇంకా విచిత్ర మేమిటంటే ఒకటవతరగతిలో దగదర్తి, బోగోలు, కావలి, జలదంకి, మర్రిపాడు, ఉదయగిరి, వరికుంటపాడు, మండలాలలోని చెరువులను చేర్చడం జరిగింది. ఈ మండలాలలో సంవత్సరంలో ఒకమాసము నీటి సరఫరాకే చెరువులు నోచుకోలేదు. ఇక కలిగిరి చెరువు, సర్వేపల్లి చెరువు తరువాత ఈస్టరన్, సదరన్ సెంట్రల్ ఛానల్స్ క్రింది కొస భూములు, సర్వేపల్లి జాఫర్ సాహెబ్ కాలువల క్రింది కొస పారుదల భూములు ఒక కారుకు కూడా, నోచుకోక రైతులు నానా అగచాట్లు, పడుతూ వున్నప్పుడు, ఈ ఆయకట్టు భూములను ఒకటవ తరగతి క్రిందకి తీసుకొని రావడం అక్రమం. సోమశిల ప్రాజెక్టు క్రింది కాలువల ద్వారా ఈ సం సంవత్సరమే కొన్ని చెరువులకు నీటి సరఫరా ప్రారంభమైంది. ఈ చెరువుల క్రింద భూములు గాని, కలిగిరి రిజర్వాయరు, కాలువ క్రింద భూములు గాని, నెల్లూరు చెరువు, సర్వేపల్లి చెరువు కాలువల క్రింది ఆయకట్టు భూములలో ఒక్క పైరు నిజయవంతముగా, పండించు కోడానికి కూడా రైతాంగము ఎంతో శ్రమించాల్సి వస్తూవున్నది. అనేక గ్రామాలలో గొట్టపు బావుల ద్వారా నీటికి ఎద్దడి ఏర్పడినపుడు నీరు సరఫరా చేసుకోవడంతో పంట చేతికి వస్తూ వుంది. అసలు సోమశిల ప్రాజెక్టు నీరును అత్యవసరమైనప్పుడు పెన్నలోనికి దించి, కలిగిరి రిజర్వాయరుకు నెల్లూరు చెరువుకు, జాఫర్ సాహెబ్ సర్వేపల్లి, కాలువలకు నీరు అందచేయని యెడల ఒక్క కారు పండించడం కూడా కష్ట తరమైన పనిగా వుంటుంది. దుర్భిక్ష పరిస్థితులు నెల్లూరు జిల్లాను గత 12 ఏళ్ళుగా బాగా ఆవరించాయి. ఇట్టి పరిస్థితులలో, పెన్న డెల్టా ఆయకట్టు భూములకు సోమశిల ప్రాజెక్టు జలాశయము కల్పతరువుగా నెలసిల్లింది. ఈ ప్రాజెక్టు నీరులేని యెడల పెన్న డెల్టా భూములలో నార్లు పోసుకోవడం కూడా దుర్లభం అవుతూ వచ్చింది. నెల్లూరు పట్టణానికి సోమశిల ప్రాజెక్టు జలాశయం ఒక కామధేనువుగా విరాజిల్లు తుంది. సోమశిల నీరు లభించకపోవడం నాలుగున్నర లక్షల జనాభా కలిగిన నెల్లూరు నగరం నీటి ఎద్దడి సమస్యతో ఎంతో సతమతమైపోయి వస్తూ వుండింది.

రెండవతరగతి జలాధారాలు:--

పైన పేర్కొన్న సోమశిల, పెన్నాడెల్టా, నెర్నికాలువ, గండిపాళెం ప్రాజెక్టు వగైరా వగైరా జలాధారాలను, మినహాయిస్తే, జిల్లాలో, ఉంటూవున్న నిగతా యావత్తు, చిన్న చిన్న, నీటివనరులను, రెండవ తరగతి క్రింద, పైగజిట్ నోటిఫికేషన్‌లో, పేర్కొనబడినది. వందలాది చిన్న చిన్న చెరువులే గాక, వాగులు, వంకలు, పిల్లపర్లు, తటాకాలు, జలాశయాలు, గుంటలు, కాల్వలు, వగైరాలు రెండవ తరగతిలో, చేర్చబడడం, అతి విచిత్రంగా వుంది. ఈ రెండవ తరగతి నీటి వనరుల ద్వారా రైతు భూములకు సంవత్సరములో, ఐదు నెలలకు మించి, సేద్యపు నీరు లభిస్తున్నట్లుగా భావిస్తూ, ఈ ఆయుకట్టు భూములను రెండవ తరగతిలో, చేర్చారు. ఇది వాస్తవ విరుద్ధమే గాక, ఘోర అన్యాయము కూడా: ఈ చిన్న చిన్న చెరువులు పూర్తిగా, వర్షాధారపు చెరువులుగా, వుంటూవున్నాయి. పది, పండ్రెండు ఏళ్ళుగా, పై నాటిలో, ఏకొద్ది చెరువుల క్రిందనో తప్ప, నూటికి తొంభై, శాతం చెరువుల క్రింద, పైరు చేతికి, అందలేదు. పైగా గత మూడు సంవత్సరములుగా, ఒకవైపు దుర్భిక్షం, మరొకవైపు తుఫాను తాకిడిలతో, నాన్ డెల్టా రైతులు కుష్ట కూలిపోయారు. అనేక గ్రామాల నుండి, వలసలు కూడా పోయారు. ఋణాలను తీర్చలేక కడకు గృహిణి మెడలోని, బంగారు నగలను కూడా, కుదువ బెట్టో లేక విక్రయించో, అనేక మంది రైతులు ఋణ విముక్తి కొరకు వ్యధలు చెందారు. కాని ఋణాల ఊబిలో నుండి, లేవలేక పోయారు ఇలాంటప్పుడు అర్థం పర్థం లేకుండా, ఈ వర్షాధార చెరువుల క్రింది, ఆయుకట్టు భూములను రెండవ తరగతి క్రిందికి చేర్చడం అన్యాయం. ఈ గజిట్ నోటిఫికేషన్ ద్వారా ప్రభుత్వం రైతులవద్ద నుండి, వసూలు చేయ తలపెట్టిన కార్యక్రమం పూర్తిగా, చట్ట విరుద్ధం. అనేది సుస్పష్టం. రాజ్యాంగ శాసన విరుద్ధమైన, ధర్మ విరుద్ధమైన, వాస్తవ పరిస్థితులకు వ్యతిరేకమైన, నీటి పన్ను నిర్ణయ మౌళిక సూత్రాలకు ఏ మాత్రము పొంతన లేని ఈ నీటి వనరుల వర్గీకరణ నైతికంగా గాని, చట్ట పరంగాగాని, చెల్లనే చెల్లనేరదు. న్యాయ స్థానం ఆమోదాన్ని ఈ వర్గీకరణ పొందలేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తలపెట్టిన ఈ సాహసోపేత, వర్గీకరణ, తద్వారా పెచ్చింపు పన్ను నిర్ణయం, వసూళ్ళు, నిరాశ, నిస్పృహాలతో, కొట్టుమిట్టాడుతూ, వ్యవసాయం శాపగ్రస్త పరిశ్రమగా, భావిస్తూయున్న లక్షలాది రైతుల పరిస్థితిలో, ఈ దుందుడుకు చర్య, మూలిగే నక్కమీద, తాటికాయ పడ్డట్లుగా, వుండగలదు. ముందున్నది ముసళ్ళపండుగ, ఈ రైతాంగ వ్యతిరేక నీటి పన్ను విధానాన్ని రైతాంగం ప్రతిఘటించకమానదు.

గజెట్ ప్రకటన పర్యవసానం :-

త్వరలోనే 1988 సం॥ నీటిపన్ను చట్టాన్ని ఆధారం చేసుకొని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, అధికంగా పెంచిన నీటి తీరువా వసూళ్ళకు ప్రక్రమించనుంది. రాష్ట్రం మీద కొన్ని కోట్ల రూపాయలు బకాయిలు పేరుకొని పోయి వున్నాయి ప్రభుత్వ అనిర్దిష్ట, అనాలోచిత, ఏకపక్ష అశాస్త్రీయ నిర్ణయాలవల్ల పంపుసెట్లకు సంబంధించిన బాకీలు నేలకు ఎదిగి వున్నాయి. వ్యవసాయమునకు అందుకు అనుబంధాలైన చేపల పెంపకం, కోళ్ళపెంపకం వగైరాలకు సంబంధించి, విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాకు శ్లాటు రేటును, రైతుకు అందుబాటుగా వుండేలాగున అమలు జరిపితే తప్ప రైతు కోలుకోలేడు. గ్రామీణ ఆర్థికాభివృద్ధికి పట్టుకొమ్మ అయిన జలవనరులు, విద్యుచ్ఛక్తి పతకాలను విస్మరించి, కేవలం జనాకర్షణ పథకాల ప్రయోగాలలో ప్రభుత్వ చేతులు దుడుపుకోవడంతో, వ్యవసాయ రంగం కుప్పకూలిపోయింది.

అమరజీవి స్మృతి గాథ

హరిజనుల దేవాలయ ప్రవేశం.

[illegible] తేది 17-10-1946 [illegible] 4-30 గంటలకు [illegible] హిందువులు [illegible] ప్రార్థన.

[illegible] రెడ్డి	దువ్వూరు సుబ్రహ్మణ్యం
[illegible] రెడ్డి	కనమర్లపూడి నారాయణరెడ్డి
[illegible]	సేలూరి కన్నయ్య
[illegible]	కె. [illegible] అయ్యం
[illegible] రెడ్డి	నువ్వుల వెంకటసుబ్బారెడ్డి
[illegible] రామారావు, [illegible]	[illegible] వెంకయ్య
[illegible] రెడ్డి	[illegible] రామిరెడ్డి
[illegible] రెడ్డి	[illegible] రెడ్డి
[illegible] సుబ్బరామయ్య	సిరి వెంకటసుబ్బయ్య
కె. [illegible]	కోట వెంకటలింగం
[illegible] రెడ్డి	దేవతా రామయ్య
[illegible]	గొల్లా శ్రీరాములు
[illegible] సుబ్బరామయ్య	డాక్టరు పొట్టి రంగయ్యగుప్త
కె. యల్. నారాయణరావు	,, ప్రకాశరావు
[illegible] వెంకటరత్నం	,, మస్నం వెంకటకృష్ణారెడ్డి
[illegible] రంగయ్య	,, నాగేశ్వరరావు
మద్దిపల్లి హనుమంతరావు	[illegible] రామకృష్ణయ్య
[illegible] గోపాలరావు	[illegible] సుబ్బయ్య
[illegible] రెడ్డి నందగోపాల్ రెడ్డి	[illegible] సుబ్బరామయ్య
కె. [illegible]	[illegible] వెంకయ్య
డి. [illegible]	పి. ఆదినారాయణరెడ్డి
శ్రీరామ, నెల్లూరు (1000, 17-10-46)	కె. వెంకటరత్నం నాయుడు

గమనిక: ⊗ వెల్లకూరు చంద్రశేఖర రెడ్డి = వి. సి. రెడ్డి

[illegible]

సింహపురి చరిత్రలో పునీతమైన వర్షసప్తకం

--ఆచార్య పి.సి. రెడ్డి--

సంఘసేవా విధానాల్లో, దీనజనోద్ధరణ కార్యక్రమాల్లో అపూర్వ హృదయ పరిపక్వంతో తప్పతి మానమైన త్యాగ దీక్షను ప్రదర్శించిన అద్భుతమూర్తి అమరజీవి పొట్టి శ్రీ రాములు గారు.

ఆ మహనీయుని జీవితంల అతి ప్రధానమైన కాలం నెల్లూరు పట్టణంలోనే గడచింది అసమాన సేవా పరాయణుని జీవితానికి సంబంధించిన ఎక్కువ మహత్తరమైన సంఘటనలు ఇచ్చటే జరిగాయి. 1945 - 1952 కాలం సంఘ సేవా చరిత్రలో మరుపునకు రాని ఒక మహోజ్జ్వలమైన సువర్ణాధ్యాయం. ఈ సంఘశ్రేయ మహా యజ్ఞంలో అమరజీవి, స్నేహ సహచర్యములు నాకు లభించడం నా అదృష్టం. ఈ సప్తవర్ష కాలంలో తొలిదశ కొంత విచిత్రంగా ప్రారంభమైంది ఇంటిపేరు సార్థకపరచే ఆకారము. చాల పొట్టి మనిషి, పొట్టిగా కత్తిరించిన క్రాపు, మోటు ఖద్దరు అడ్డకట్టు, భుజం మీద చిన్న తుండుగుడ్డ, చేతిలో కాంగ్రెసు జెండా, మెడకు రెండు వైపులా అట్టబోర్డులు, ఒకో అట్టమీన సిరాతో రాసిన నినాదాలు " హరిజనులను దేవాలయాలలోనికి ప్రవేశించనివ్వండి ", " సహపంక్తి భోజనాలు చేయండి " ఆయన వేషము, ఆయన చర్యలు నాకే కాదు వారిని చూచిన ప్రతి వారికి వింతగా వుండేది. అప్పటికింకా శ్రీరాములుగారు నెల్లూరుకి క్రొత్తవారే.

ఆరోజుల్లో నేను నెల్లూరు పట్టణంలో అనేక కార్మిక సంఘాలకు కార్యకర్తను. పలు ప్రజా సంస్థలతో సన్నిహిత సంబంధము కలిగి వుండేవాడిని. స్థానిక కళాశాలలో ఆర్థిక శాస్త్ర ఆచార్యుడను. ఇటీవల వరకు భారత ప్రభుత్వానికి అంతరంగిక ప్రధాన కార్యదర్శిగా పనిచేసిన డాక్టర్. పి. సి. అలెగ్జాండర్ గారు నా తోటి పనివాడు. గవర్నరు గారు చరిత్ర శాఖ అధ్యాపకుడు. నేను అతివాదిని, ఆయన మితవాదియని ప్రతీతి. అనేక సభలలో నేను ప్రసంగించేవారం. పురమందిరంలో జరిగే అనేక సమావేశాలలో శ్రీ రాములుగారు తూచా తప్పకుండా హాజరు కావడమే గాకుండా, ఆరంభము నుండి అంత్యం వరకు వుండి, ఉపన్యాసాలకు భంగం కలిగించకుండా ఒకరి ఉపన్యాసానికి, మరొకరి ఉపన్యాసానికి మధ్య విరామములో, మధ్య మధ్య నినాదాలు చేసేవారు. వారి చేతిలో అదే కాంగ్రెసు జెండా ! వారి మెడలో అదే అట్టబోర్డులు, సభలోని జనమంతా గొల్లుమనేవారు. అనేకుల దృష్టిలో అది ఒక పిచ్చిపనిగా కనిపించేది. కానీ శ్రీ రాములుగారి మహదాశయం, కార్యదీక్ష వారి ఉద్దేశం చాలా కొద్దిమందికి మాత్రమే బోధపడేది. వారి నిరాడంబరము, పట్టుదల, కార్యదీక్ష శాంత స్వభావం త్యాగనిరతి నన్ను పూర్తిగా ఆకట్టుకొన్నది.

ఆ విధముగా శ్రీ రాములుగారితో పరిచయం ఏర్పడింది ఒక రోజున శ్రీ రాములు గారు నా నివాస గృహానికి వచ్చారు. నేను కార్మిక సంఘాల తరఫున నడిపించిన సమ్మెలను గురించి తన అభిప్రాయాలు వ్యక్తం చేశారు. అహింసాయుత మార్గం అనుసరణీయమని నాకు నచ్చచెప్పడానికి ప్రయత్నించారు. భౌతిక తాత్త్విక సిద్ధాంతాన్ని నిశితంగా విమర్శించేది పరిపాటి. గాంధేయ సిద్ధాంతాన్ని ఘనంగా స్తుతించడం మామూలు. ఇలా అప్పుడప్పుడు మా యిద్దరి మధ్య స్నేహ - పూర్వకమైన చర్చలు జరుగుతూ వచ్చాయి. ఆర్థిక, రాజకీయ సిద్ధాంతాల ప్రతిపాదనా, సమర్థనల్లో మేము ఉత్తర, దక్షిణ ధృవాలుగా, వైరుధ్య పంథాలను వ్యక్తం చేసేవారం కాని వ్యక్తి గతంగా అత్యంత సాన్నిహిత్యం ఏర్పడింది పలుమార్లు నేనే భోజనానికి పిలిచేవాడను. ఒక్కొక్క పర్యాయం ఆయనే భోజనానికి వుంటానని చెప్పేవారు. అంత చనువు ఏర్పడింది.

మా తండ్రిగారు ప్రకృతి వైద్య నిపుణులే కాక సంస్కృతాంధ్ర కవిపండితులు. వారికి శ్రీరాములు గారితో ప్రగాఢమైన పరిచయం కలిగింది. వారిలో వున్న మానవతా దృక్పథం శ్రీరాములు గారిని బాగా ఆకర్షించింది. శ్రీరాములు గారి సౌజన్యం, సేవా నిరతి, త్యాగనిరతి, త్యాగదీక్ష మా తండ్రిగారిని ఆకట్టుకొంది. మా కుటుంబంపై శ్రీరాములు గారికి అత్యంతమైన అభిమానమేర్పడింది.

.......2

ఆ రోజుల్లో నేను హరిజనాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టి నిర్వహిస్తూ వుండేవాడిని. ఆర్థికంగా వారు బలపడితే వారికి సర్వతోముఖాభివృద్ధి చేకూరగలదనే దృక్పధంతో నేను పనిచేసేవాడిని. శ్రీరాములు గారి విధానం వేరు ఒక విధముగా అది అద్వితీయం. వారు హరిజన కుటుంబీకులలో ఒకరుగా వుండకలిగిన విశాలదృక్పధం గలిగిన మానవతామూర్తి పాకీవారి ఇళ్లలో వుండి, వారితో సహపంక్తి భోజనము చేసేవారు. పలుమారు పాకీవారితో కలసి పాయకానాలు పరిశుభ్రం చేసేవారు. ఆనాటి కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు యీ అపర గాంధీ బాటలో నడవజాలక పోయారు.

హిందూ సంఘ సంస్కరణ సమితి :

ఆ దశాబ్దంలో సింహపురిలో ఎందరో సేవానిరతి గల్గిన ప్రతిభావంతులు, సంఘసేవకులు, వుండేవారు. ప్రజా సంఘాలు, ప్రజా సంస్థలలో క్రియాశీలక కార్యకర్తలుగా పనిచేసేవారు. వారిలో పొణకా కనకమ్మ, వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, ఓనుగ పట్టాభిరామి రెడ్డి, అల్లాడి అన్నపూర్ణమ్మ, ఇస్కా చెంచయ్య, గుజ్జుల వెంకటస్వామయ్య, సి. సుబ్బరాయులు గుప్తా, ప్రత్తేటి సుబ్రహ్మణ్యాచార్యులు, చేజర్ల సుబ్బా రెడ్డి, తుంగా శేషు రెడ్డి, కురుగంటి రాఘవ రెడ్డి, రసపుత్ర జగన్‌సింగ్, దేవతా చెంచు రాఘవయ్య, తుమ్మల వెంకటస్వామి రెడ్డి, కాళహస్తి రామనాథం, మేడా సుబ్బరామయ్య, మేడా సుశీలమ్మ, వెల్లకూరు గోపాలకృష్ణా రెడ్డి, అల్లారెడ్డి శంకర రెడ్డి, సుంకు వెంగన్న ప్రభృతులు వున్నారు. సేవా దృక్పధంతో హిందూ సంఘసంస్కరణ సమితి స్థాపించబడింది. దానికి శ్రీరాములు గారిని సంయుక్త కార్యదర్శిగా ఎన్నుకున్నాము. యువ న్యాయవాది శ్రీ చేజర్ల సుబ్బా రెడ్డి దానికి అధ్యక్షులు. (ఆ సమితి నిబంధనావళి, దాని ఆధ్వర్యము క్రింద అచ్చువేయబడిన కరపత్రములు పదిలపరచబడినవి) ఆ నాటికి శ్రీ రాములుగారు ఒక అజ్ఞాత సంఘసేవకుడు. పెద్దగా ప్రాముఖ్యత లేదు. కాంగ్రెసు వర్గాల్లో వారికి ప్రాధాన్యత యివ్వలేదు. వేణుగోపాల స్వామి దేవాలయంలో హరిజన ప్రవేశము కొరకు నిరాహారదీక్ష పూనిన సందర్భములో మహాత్మాగాంధీ గారి పత్రికా ప్రకటనతో శ్రీ రాములు గారి పేరు ప్రతిష్ఠలు ఆకాశాన్ని అంటుతున్నాయి.

హిందూ సంఘ సంస్కరణ సమితి ఆధ్వర్యం క్రింద ఇతర సంఘాలు, వ్యక్తుల సారధ్యమున హరిజనాభివృద్ధి కార్యక్రమాలే గాక, సంఘ సంస్కరణ ఉద్యమాలను సైతం నడిపాము. వితంతు వివాహాలు, సహ పంక్తి భోజన కార్యక్రమాలు, అనాధ శవ సంస్కారాలు జరిపించాము. పూర్వాచార పరాయణత్వాన్ని సంఘపురోభివృద్ధికి అవరోధము కలిగించే కులగత దురభిప్రాయాలను తొలగించుటకు ఆర్య సమాజ సిద్ధాంతాల ప్రబోధము, వగైరా కార్యక్రమాలను ఉత్సాహపూరితంగానూ సేవానిరతితో నిర్భీతిగా జరిపాము. శ్రీరాములు గారు నిస్వార్థ నిరుపమాన సేవకుడేగాని, నాయకుడు కాదు. అప్పుడప్పుడే వేళ్లూనుకున్న హేతువాద ఉద్యమ ప్రవంతిలో తలమునకలౌతున్న నాతో నా మిత్రులు అనుంచర్ల గంగాధర రావు, రిటైర్డు సర్కిల్ ఇనస్పెక్టరు సి. యస్. గుప్తాగారలు జరిపే వాదోపవాదాలలో శ్రీ రాములు గారు తలదూర్చేవారు మాత్రం కాదు. పూజా పునస్కారాలు వారికి పట్టవే పట్టవు. మానవ సేవయే మాధవ సేవ, అనే ధోరణి వారిది. ఎవరైనా వారిని హేతువాద సిద్ధాంత చర్చలోనికి దింపజూస్తే వాగ్వివాదానికి దిగకుండా, చిరునవ్వుతో సరిపెట్టేవారు.

ఆర్య సమాజం :-

సంఘములో పేరుకొనివున్న మూఢాచారాలను, పిచ్చి నమ్మకాలను తొలగించడం అవసరమనే అభిప్రాయంతోనే, శ్రీ రాములు గారు మాతో ఆర్యసమాజ సిద్ధాంత ప్రచారంలో కొంత సహకరించారు. కాని మత పిచ్చి ఏకోశానా లేదు. నా వివాహాన్ని తేదీ. 5-8-1945న ప్రముఖ సంఘ సంస్కర్త ప్రత్తేటి సుబ్రమణ్యం గారి ఆధ్వర్యం క్రింద, నెల్లూరు అనాధ శిశు శరణాలయంలో ఆర్యసమాజ అభిమానులే ఏర్పాటు చేసి జరిపించారు. నెల్లూరికి సమీప గ్రామమైన అల్లీపురంలో 1947లో, సానిరెడ్డి ఆదినారాయణ రెడ్డి గారి సహకారంతో రసపుత్ర జగన్ శింగుగారు, జిల్లా ఆర్య సమాజ

మహా సభను ఏర్పాటు చేయగా, నేను అధ్యక్షోపన్యాసము గావించాను. నా నల్పిడి మీద శ్రీ రాములు గారు కూడా ఆ సభలో ప్రసంగించినారు. వారు వేదిక మీదకు రావడంగాని, ప్రసంగించడంగాని చాలా అరుదైన విషయం.

శ్రీ రాములు గారి ప్రచారంతో, నెల్లూరు జిల్లాలో హరిజనోద్యమం బాగా పుంజుకుంది. ఆనాటి సంయుక్త మద్రాసు రాష్ట్ర కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం హరిజన పురోగమన కార్యక్రమాల పట్ల తన బాధ్యతను సక్రమంగా నిర్వహించలేదనే ఆవేదనతో, శ్రీరాములు గారు బాధపడేవారు. రాజాజీ గారు హరిజన దేవాలయ ప్రవేశ సమస్యను, ఒక న్యాయశాస్త్ర సమస్యగా, చిత్రీకరించారని అనంతరం శ్రీ ఓమాండూరు రామస్వామి రెడ్డి, కుమార స్వామి రాజా, ప్రకాశం పంతులుగారు కూడా ఈ సమస్యను సమర్థనీయంగా సత్వరంగా సరిష్కరించలేదనే కారణంతో శ్రీ రాములు గారు నిరాహార దీక్ష చేయుటు కూడా జరిగింది. శ్రీ రాములు గారి పవిత్ర సేవా ఫలితంగానే మన రాష్ట్రంలో '' హరిజన దినం '' పేరుతో హరిజన నాడక్ష్న వికాస కార్యక్రమాలు ప్రభుత్వ యాజమాన్యాన జరపబడ్డాయి. నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరు మలయాప్పన్ గారు హరిజనోద్ధరణ కార్యక్రమాలకు కొత్తరూపకల్పనను గావించి అద్వితీయంగా నాటిని అమలు జరిపి చారిత్రాత్మకమైన చైతన్యాన్ని రగుల్కొల్పారు. పేదలకు భూమి పంపకం నిరినిగ చేసి ఆశా జ్యోతిని వెలిగించారు. సజీవమైన నిర్మాణయుక్తమైన దీనజనోద్ధరణ సేవా కార్యక్రమాలకు అంకురార్పణ చేశారు. ఆ తర్వాత జిల్లా కలెక్టరు శంకరన్ గారు దీనికి ఆర్థిక స్వరూపాన్ని కలిగించారు. భూమి పట్టా పంపిణీ కార్యక్రమాన్ని కుంభవర్షంలా కురిపించారు అయితే ఆ కృషికి తన త్యాగనిరతితో దీక్షతో పునాది వేసింది శ్రీ రాములు గారే.

నిరాహార వ్రత దీక్షలు :

హరిజన దేవాలయ ప్రవేశ విధానాన్ని తెచ్చి తద్వారా రాష్ట్రంలోని అన్ని దేవాలయాలును ఆ పరిధిలోనికి తేవాలని శ్రీ రాములు గారు ఆవేశ పూరితంగా, తన మనోవాంఛను మా అందరి ముందూ పదే పదే వినిపించేవారు. అందరం వారిని ప్రోత్సాహపరిచాము. ఈ ఉద్యమం ప్రతిష్ఠాకరంగా విజయవంతముగా సాగాలని కాంక్షిస్తూ ప్రయత్నాలు చేసేవారు మా ఇంటి వద్ద శ్రీ రాములు గారు రెండు దఫాలు ఉపవాసాన్ని ప్రయోగాత్మకంగా చేసి తన శక్తిని పరీక్షించుకోవడం జరిగింది. కవి పండితులు మా తండ్రి వెల్లకూరు ఆదిని రెడ్డి గారి వద్ద ప్రకృతి వైద్య చికిత్సలను కూడా నేర్చుకున్నారు. ఇక ఉద్యమానికి తన సంసిద్ధతను మాకు వ్యక్తం చేశారు.

నెల్లూరు పట్టణంలో అన్ని పార్టీలు, పుర ప్రముఖులు ఈ ఉద్యమం పట్ల తమ సుముఖతను చూపారు. నెల్లూరులో శ్రీ వేణుగోపాల స్వామి దేవాలయం ఒక ప్రతిష్ఠాకరమైన సంపన్న వంతమైన దేవస్థానం. ప్రముఖ వైశ్యులు దీనికి ధర్మకర్తలు హరిజన ప్రవేశం కొరకు కార్యకర్తలు వారికి నోటీసు అందచేశారు. జిల్లా కాంగ్రెసు నాయకులు పురపాలక సంఘ అధ్యక్షులు మంచి పలుకుబడిగల నాయకులు అయిన శ్రీ ఏ.సి. సుబ్బారెడ్డి గారే అప్పట్లో దేవస్థాన ధర్మకర్తల సంఘ అధ్యక్షులుగా ఉండేవారు. శ్రీ రాములు గారు సబర్మతీ ఆశ్రమంలో కాకలు తీరిన సేవకుడనేది మహాత్మాగాంధీ గారి ప్రియశిష్యులలో ఒకరనేది అప్పటికింకా అనేకులకు తెలియదు. దేవాలయంలో హరిజన ప్రవేశానికి అనుమతించక కాలయాపన చేయుడం జరిగింది. పట్టణ ప్రజల ప్రగాఢ వాంఛను సక్రమంగా అవగాహన చేసుకోలేక పోయారు. సంఘసేవకులు ఉద్యమాన్ని చేపట్టారు. వెలువరబడి వాయిదాలతో నెట్టివేస్తున్న ధోరణికి ప్రజలలో నిరసన బాగా ప్రస్ఫుటించింది. తేది 28-2-1946న నా అధ్యక్షతన బహిరంగ సభ జరిగింది. ప్రజలలో ఆందోళన పెరిగింది. గాంధీజీ వేరే అర్జంటు కార్యక్రమముల వల్ల నెల్లూరు కు రాలేనని తెలిపారు. గాంధీజీ ఆశీస్సులతో శ్రీ రాములు గారు నిశ్చల "

.....4

హృదయంతో అచంచల దీక్షతో 7-3-1946 మధ్యాహ్నం 12 గం. శ్రీ వేణు గోపాల స్వామి ఆలయం వెనుక గల కోనేటి మెట్లలోని అరుగుమీద నిరాహార దీక్షను ప్రారంభించారు. ప్రజల సానుభూతి పూర్తిగా లభించింది. విద్యార్థుల సహకారం పొందాను. కానీ దేవస్థాన ధర్మకర్తలు జడప్రాయముగానే నిలిచారు. ప్రాయోపవేశ సమయంలో శ్రీ రాములు గారు మౌనవ్రతం అనుసరిస్తారు. నేను కాలేజీలో అధ్యాపకుడిని గాబట్టి వారివద్దనే ఉండటానికి వీలులేకపోయింది. శ్రీ బొమ్మల వెంకటస్వామి రెడ్డి, గుజ్జుల వెంకటస్వామి రెడ్డి మొదలైన సంఘ సేవకులు వారి సరసనే కనిపెట్టుకు వున్నారు. పట్టణంలోని వివిధ సంఘాల కార్యకర్తలు ఎప్పటికప్పుడు వారి యోగ క్షేమములు విచారించుకుంటూ వుండేవారు. కాలేజీలో నా బాధ్యతలను నెరవేర్చుకుంటూనే, నేను ఉదయమును, సాయంకాలము వెళ్లి వారివద్ద వుండేవాణ్ణి. రోజులు గడచిపోవడం నాకెంతో ఆందోళన కలిగించింది. అందువల్ల శ్రీ ఏ.సి. సుబ్బారెడ్డి గారి వద్దకు రాయబారం పంపాను. ఫలితం లేదు. శ్రీ రాములు గారికి చీటీ వ్రాసి యిచ్చి వారి సలహాను కోరగా, మహాత్మునికి, పరిస్థితులు టెలిగ్రాం ద్వారా నన్ను తెలియజేయమని కాగితం మీద రాశారు. నేను వెంటనే అర్జంటు టెలిగ్రాం వ్రాసి పంపినాను.

'' పొట్టి శ్రీ రాములు, హరిజన దేవాలయ ప్రవేశము కొరకు, నెల్లూరు వేణు గోపాల స్వామి దేవాలయము వద్ద నిరాహార దీక్షను కొనసాగిస్తున్నారు. జిల్లా కాంగ్రెసు నాయకుడైన ఏ.సి. సుబ్బారెడ్డి ఈ దేవస్థానం మేనేజింగు ట్రస్టీ ప్రవేశము యివ్వడం లేదు. దయ చేసి మీరు వెంటనే జోక్యం కలిగించుకోవాలి. శ్రీ రాములు గారి ప్రాణాన్ని కాపాడాలి ''

మహాత్మాగాంధీగారు వెంటనే పత్రికా ముఖంగా, గంభీరమైన ప్రకటన చేశారు. శ్రీ రాములు గారి వ్యక్తిత్వాన్ని ప్రశంసించారు. ధర్మకర్తలను మందలించారు. ఉద్యమాన్ని బలపరిచారు. గాంధీగారి జోక్యము వలన, పత్రికా ప్రకటనవల్ల శ్రీ రాములు గారిగత జీవితాన్ని గురించి, వారు జాతీయ ఉద్యమంలో చేసిన త్యాగాలను గురించి, వారి నిరుపమాన దీక్షాదక్షతలను గురించి అందరికీ వెల్లడి అయింది. అప్పటి వరకు అజ్ఞాత వాసంలో వుంటూ వచ్చిన ఈ మహోత్తర సంఘసేవకుని ఉదాత్త జీవిత విశేషాలు నలుదిక్కులకు వ్యాపించాయి. నెల్లూరులో మేమంతా దృఢ చిత్తంతో పట్టుదలతో ప్రారంభించిన హరిజన దేవాలయ ప్రవేశ ఉద్యమం ఆంధ్రప్రదేశంలో అనేక ప్రాంతాలకు విస్తరించింది. హరిజన దేవాలయ ప్రవేశానికి, సహపంక్తి భోజనాలకు, సంస్కరణ వివాహాలకు, అనాధ ప్రేత సంస్కార కార్యక్రమాలకు ఒక వినూత్నమైన శక్తి ఏర్పడి, ఈ ఉద్యమాలు యువకార్యకర్తలను పలు ప్రాంతాల్లో స్పందింపచేశాయి.

నెల్లూరు మండలంలో అమరజీవి పొట్టి శ్రీ రాములు గారు నాటిన హరిజన దేవాలయ ఉద్యమ పవిత్ర విత్తనం, మొలకెత్తి మొలకగా పెరిగి పెద్దదై, ఆ చెట్టు ఫలపుష్పాల పరిమళాలు యావత్తు, భారతావనికి విస్తరించాయి. ప్రతి నెలలో హరిజన దినము పాటించడం అనే విధానాన్ని క్రమం తప్పకుండా ఆంధ్రరాష్ట్రములోను, తమిళనాడులోను అమలు పరిచారు. హరిజనులతో సహపంక్తి భోజనాలలో పాల్గొనడం మంత్రులకు ఒక విధిగా పరిణమించింది. హరిజన సంక్షేమ కార్యక్రమ విధానాలు, రకరకాలుగా రూపుదిద్దుకొన్నాయి. గ్రామగ్రామాల్లో హరిజనులకు బంజరు భూముల పంపకాలు ప్రారంభం అయ్యాయి. హరిజన హాస్టళ్లు పట్టణాలలో అటు చిన్నచిన్న పెద్ద పెద్ద గ్రామాలలో నెలకొల్పబడ్డాయి. విద్యార్థి వేతనాలు విరివిగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. విద్యా సంస్థలలో ప్రవేశానికి ఉండిన యిబ్బందులు తొలగిపోతూ వచ్చాయి. ఉద్యోగాలలో మంచి ప్రవేశం కలిగింది. హరిజనులకు ప్రభుత్వంలో ఒక నూతన స్థాయి చేకూరింది. అంబేద్కర్ మహాశయుడు కలలు కన్న ఆర్థిక, సాంఘిక, విద్యాపరమైన ప్రగతి ఆశించినంత చేకూరక పోయినప్పటికీ హరిజనుల ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తుకు మార్గం సుగమమైంది. తెలుగునాట ఈ ఉద్యమ దీపాన్ని గాంధీజీ అడుగుజాడల్లో వెలిగించిన కాంతి సరదిన శ్రీ రాములు ప్రఖ్యాత స్మరణీయులు. ఆ ఉద్యమారంభ కేంద్రం కావడం సింహపురికి గర్వ కారణం.

వేణుగోపాలస్వామి ఆలయం వద్ద పదిరోజులు శ్రీరాములు నిరశన దీక్షా వివరాలు

23-2-46 : గాంధీగారికి శ్రీరాములుగారి తరపున పంపిన తంతిద్వారా, వేణుగోపాలస్వామి దేవాలయములో హరిజనులు ప్రవేశించుటకు కాలవిలంబన జరుగుచున్నదని తెలియచేశారు. గాంధీగారు వేరే కార్యక్రమాలు వున్నవనే కారణంతో నెల్లూరుకి వచ్చుటకు వీలులేదని తెలియచేయడం జరిగింది. దీనితో శ్రీరాములుగారు ఏమాత్రము కాలవిలంబన జరగడానికి వీలులేదని తెలియచేస్తూ తాను 1-3-46 నుండి ఉపవాసమును చేయదలచారు. పూనా పట్టణం నుంచి గాంధీగారు శ్రీరాముల గారి ఉద్యమానికి తన ఆశీస్సులను తెలియచేశారు.

1-3-46 : నెల్లూరు పట్టణములో హిందూ సంఘసంస్కరణ సమితి నెల్లూరు జిల్లా ఆర్యసమాజము, హిందూ మహాసభల సంయుక్తసభ ఆచార్య పి.సి.రెడ్డి అధ్యక్షతన జరిగింది. ఉపవాస దీక్షను 1-3-46 నుండి 7-3-46 వరకు వాయిదా వేయమని కోరుతూ తీర్మానించారు. శ్రీరాములుగారు తన ఉపవాసాన్ని 7వ తేదీ వరకు వాయిదా వేసారు.

సభానంతరం ఆర్యసమాజ కార్యదర్శి శ్రీ పుల్లేటి సుబ్రహ్మణ్యాచార్యులుగారు వేణుగోపాల స్వామి దేవాలయ పాలక ధర్మకర్త జిల్లాకాంగ్రెస్ నాయకులు, పురపాలక సంఘ అధ్యక్షుడైన శ్రీ ఎ.సి.సుబ్బారెడ్డిగారిని, కలుసుకొని పైన పేర్కొన్న సంయుక్త మహాసభ తీర్మానమును వారికి అందచేయగా, రెడ్డిగారు ఆచార్యగారిని దేవాలయ మేనేజరుగారిని కలుసుకొమ్మని కోరారు. హరిజన ప్రవేశమునకు ఏమాత్రం అవకాశము ఇవ్వలేదు.

6-3-46 : వేణుగోపాలస్వామి దేవాలయ ధర్మకర్తల కమిటీ తరపున, ఆదేవాలయ మేనేజరుగారు, ఆర్యసమాజ కార్యదర్శిగారికి జాబు ఉత్తరము అందచేశారు. రాష్ట్రప్రభుత్వ అనుమతి పొందనిదే హరిజన ప్రవేశమునకు ధర్మకర్తలు అనుమతి యివ్వజాలరని తెలిపారు. ప్రస్తుతము జిల్లాలో ఎన్నికలు జరుగుచున్నందున ఏప్రిల్ నెలవరకు ఈ హరిజన దేవాలయ ప్రవేశ సమస్యను పరిష్కరించ డానికి అవకాశంలేదు. పైగా ప్రజాభిప్రాయాన్ని తెలుసుకొన్నప్పటికి మాత్రమే, ధర్మకర్తలు ఈ విషయమును ఆలోచించగలరు. ఉపవాసముచేసి, మమ్ము బలవంతపెట్టి, శ్రీరాములుగారు తను కోరెను నెరవేర్చుకొనటము గాంధీగారి సిద్ధాంతానికే వ్యతిరేకము. మేనేజరుగారి చేవ్రాలు క్రింద అందచేయబడిన ఉత్తరము ఎంతో అసంతృప్తికలుగచేసింది.

7-3-46 : నిప్పులో ఆజ్యంపోసినట్లు, ఆనాటి కాంగ్రెస్ రాష్ట్ర నాయకులు, కాంగ్రెస్ప్రభుత్వ అధినేతలు, శ్రీ చక్రవర్తి రాజగోపాలాచారి మొదలుగొని ప్రభుత్వ అధినేతలంతా, అధికార యంత్రాంగములో అడుగుపెట్టిన తరువాత, భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర సిద్ధాంతానికి తిలోదకాలు యివ్వడమేగాక, హరిజన దేవాలయ ప్రవేశము వంటి అతిచిన్న మార్పునకు కూడా సుముఖత చూపలేకపోవడం విచారకరం. ప్రథమములో దేవాలయ ప్రవేశానికి, ప్రత్యేక శాసనం అవసరం లేదని చెప్పిన గాంధీగారుకూడా ఇది అవసరమని పునరాలోచించడం నెల్లూరు సంఘసంస్కరణ సమితి వారిని కలవరపెట్టింది.

శ్రీరాములు గారు ఆరోజు మధ్యాహ్నం 12-00 గంటలకు వేణుగోపాలస్వామి శ్రీ దేవాలయము వెనుకవైపున, కోనేరుప్రక్కన తను ఉపవాసమును ప్రారంభించారు. ఈ విషయాన్ని సమితి తరపున గాంధీగారికి జాతీయస్థాయి, రాష్ట్రస్థాయి, జిల్లాస్థాయి కాంగ్రెస్ నాయకులకు పత్రికలకు తెలియచేశారు.

13-3-46 : శ్రీరాములుగారు ప్రాణాన్ని కాపాడవలసినదిగా ఉపవాస కార్యక్రమానికి సారథ్యము వహించిన పి.సి.రెడ్డి, సమితి సభ్యులు లేఖల ద్వారా, గాంధీగారిని కోరారు.

పత్రికలలో పెద్ద అక్షరములతో పతాక శీర్షికల క్రింద శ్రీరాములుగారి ఉపవాసఘట్టాన్ని ప్రకటించడం జరిగింది. గాంధీగారు పత్రికలకు పంపిన సందేశము సంచలనము కలిగించింది.

18-3-46 : గాంధీగారి పిలుపుమేరకు మద్రాసునుండి ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ ప్రత్యేక విలేఖరి నెల్లూరుకు విచ్చేసి శ్రీరాములుగారిని కలుసుకొని వారినుండి స్టేట్‌మెంట్‌లను రికార్డుచేసుకున్నారు.

విమానాశ్రమం నుండి సుప్రసిద్ధ నిర్మాణ కార్యకర్త, కాంగ్రెస్‌వాది గొల్లపూడి సీతారామ శాస్త్రిగారు నెల్లూరుకు వచ్చి శ్రీరాములుగారిని, వేణుగోపాలస్వామి దేవాలయ ధర్మకర్తలను కలుసుకొని చర్చలు జరిపివెళ్లారు.

20-3-46 : గాంధీగారి వద్దనుండి శ్రీరాములుగారికి ఒక లేఖ అందింది. గవర్నరు రామచంద్రరావుగారి సలహామేరకు ఉపవాసాన్ని విరమించకుండానే వాయిదావేసుకోవడం సమంజసముగా ఉంటుందని సలహా యిచ్చారు. గాంధీగారి వద్దనుండి ఈ లేఖ శ్రీరాములుగారికి అందకముందే ఉపవాసము విరమించబడింది.

20-10-46 : వేణుగోపాలస్వామి దేవాలయములో హరిజన ప్రవేశ కార్యక్రమం విజయవంతం కావడంతో 6 నెలల్లో శ్రీరాములుగారి హరిజన కార్యక్రమాలు యింకా ఊపును ఉత్సాహాన్ని అందుకున్నాయి. నెల్లూరు పట్టణములోని అన్ని దేవాలయాలలోను జిల్లాలోని అన్ని దేవాలయాలలోను హరిజనులను ప్రవేశించనివ్వాలని హోటళ్లలో ఆహారము భుజించుటకు అన్ని పబ్లిక్ బావులలో హరిజనులు నీళ్ళు తోడుకోవటానికి ఆటంకము ఉండకూడదని, హరిజనులకు కూడా అగ్నిహోత్రము పెట్టుకొని వివాహము చేసుకొని హక్కున్నదని ఆర్యసమాజ సిద్ధాంతమును బాగా ప్రచారముచేయటం జరిగింది. 20వ తేదీన నెల్లూరు పురమందిరంలో ఆచార్య సి.సి.రెడ్డి అధ్యక్షతన బ్రహ్మాండమైన బహిరంగ సభ జరిగింది. ప్రముఖులు అన్ని వర్గములవారు విరివిగా సభలో పాల్గొన్నారు.

1947 - 48లో జరిగిన కొన్ని ఘటనలు
- - - - - - - - - - - - - - - - - -

7-10-47 : నెల్లూరు జిల్లా వెంకటాచలం తాలూకా సర్వేపల్లి గ్రామానికి శ్రీపొట్టిశ్రీరాములు, రసపుత్ర జగన్‌సింగ్, ఆచార్య పి.సి.రెడ్డిగార్లు వెళ్లి ఆగ్రామ హరిజనులను పరామర్శించి ఆగ్రామ పబ్లిక్ బావిలో ఒక హరిజన విద్యార్థిచేత చేదవేయించారు. అకోర్ట్రాడు నీళ్లకుండను చాంతాడుతో బయటకు తీసిపెట్టగా ఆనీళ్లను శ్రీరాములు, జగన్‌సింగ్, రెడ్డిగారులు ముఖప్రక్షాళనలకు వాడుకొనుచుండగా బాగ్యవంతుడైన వృద్ధరైతు ఒకడు ఈ విషయమును తెలుసుకొని మహా కోపముతో కర్రచేతిలో పట్టుకొని వారిని కొట్టుటకు వస్తుండగా ఒక అధికారి ఆరైతును బెదిరించి అడ్డగించడంతో వారు దెబ్బలు తప్పించుకోవడం జరిగింది.

16-11-47 : నెల్లూరు జిల్లా కోవూరు తాలూకా కన్నుపాళెం అడవిలో ఆచార్య సి.సి.రెడ్డి ఒక కాస్మోపాలిటన్ హరిజన కాలనీని స్థాపించి ఆగ్రామంలో ఏర్పాటుచేసిన సభకు శ్రీరాములు, రసపుత్ర జగన్‌సింగ్, జొన్నాకోటయ్య, నుయ్యాలచిదంబరం, వెళ్లకూరు గోపాలకృష్ణారెడ్డి మొదలగు ప్రముఖులు విచ్చేశారు. రాత్రి 7-00 గంటలప్పుడు సుమారు 100 మంది రైతులు మారణాయుధాలతో దాడిచేశారు. అయితే ప్రమాద పరిస్థితి ఏర్పడకుండా నిర్వాహకులు సంయమనాన్ని ప్రకటించి శ్రీరాములుగారి అభినందనలు అందుకున్నారు.

10-12-47 : నెల్లూరు పట్టణములో మూలాపేట రొట్టెల వీధిలోనున్న పబ్లిక్ బావిలో శ్రీరాములు, ఆచార్య పి.సి.రెడ్డి, గుజ్జుల వెంకటరామయ్య ఒక క్రైస్తవ మహిళా ఉపాధ్యాయినిచేత మొట్టమొదటి సారిగా చేద వేయించి నీళ్ళుతోడించారు.

17-4-48 : నెల్లూరు తాలూకా పెద్దవెలుకూరు గ్రామములోని రామమందిరము తెరచి యుండగా శ్రీరాములుగారు ఆగ్రామ హరిజనులను కొంతమందిని మందిరములోనికి ప్రవేశింప చేయుటకు ప్రయత్నించుచుండగా ఆగ్రామస్తుడైన రైతు ఒకడు శ్రీరాములుగారి వద్దకు పరిగెత్తుకొని వచ్చి ఆయనను కొట్టి నేలమీదకు త్రోసి కాలితో తన్నారు. శ్రీరాములుగారు చిన్నగా లేచి ''నన్ను కొట్టితే కొట్టారు హరిజనులను మందిరములోనికి పోనివ్వండి ''. అని రైతును సాంతముగా అభ్యర్థించడం అక్కడ వున్నవారందరి మనస్సుల్ని ద్రవీభూతంచేసింది.

--AMARAJEEVI POTTI SREERAMULU 90th JAYANTHI SOUVENIR--

ఎందరో మహనీయులు దేశ స్వాతంత్ర్యము కొరకు లేక దీనజనుల హక్కుల సాధన కొరకు లేక సాంఘిక న్యాయము కొరకు తమ ప్రాణాలను, అర్పించి కీర్తికాములు అయినున్నారు. భగత్‌సింగ్, సుఖదేవ్, చంద్రశేఖర ఆజాద్ మొదలైన దేశభక్తులు, పరాయి ప్రభుత్వాన్ని స్వదేశము నుండి పారద్రోలడానికి, ప్రాణాలను బలిదానము చేసియున్నారు. వీరసావర్కార్ వంటి స్వాతంత్ర్య సమర వీరులు సంభ్రమాశ్చర్యాలను కలుగుచేసే వీరోచిత, త్యాగశీల, మహోత్కర ఘట్టాలలో తను దేశభక్తిని అపూర్వ ధైర్యసాహసాలను నిరూపించి చరిత్రకారులు అయినున్నారు. కాని అమరజీవి పొట్టిశ్రీరాములు ఎన్నికచేసుకొన్న పోరాట విధానము యావత్తు ప్రపంచములోనే అద్వితీయమైనదని చెప్పవచ్చు. కేవలం తన ఆధ్యాత్మిక శక్తిద్వారా, అనన్య సామాన్యమైన మనోబలముద్వారా లక్ష్యశుద్ధితో ఏకైక దీక్షతోను, నాలుగు కోట్ల తెలుగువారి చిరకాల వాంచకు, మహోన్నత ప్రాణశక్తిని సృష్టించి, కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అధినేతల ప్రజావ్యతిరేక ధోరణిని నాగ్గునేయించి, శాంతి యుతంగా, నిర్మల, పరిశుద్ధ, త్యాగంతో, తన ఆత్మార్పణము ద్వారా ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రాన్ని సాధించి, తద్వారా తెలుగువారి భాష, సంస్కృతి, సాంఘిక, వికాసము కొరకు శాశ్వతపునాదులు వేసిన, చరిత్రకారులు, దివ్యజ్యోతి మన అమరజ్యోతి పొట్టిశ్రీరాములు.

- - - -